Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneocr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔR DE DUMINECĂ 52)

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 285.—Anul LIX. Brașov, Duminecă 29 Decemvre 1896.

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1897 st. v.

se deschide nou abonament la care învităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	**2 fl.**
pe șese luni	**1 fl.**

Pentru România și străinătate:

pe un an	**8 franci**
pe șese luni	**4 „**

Abonarea se póte face mai ușor prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Voi o diceți!

Mult s'au jăluit foile unguresci asupra nóstră, a Românilor, pentru-că — diceau ele — noi am vré se înegrim pe Maghiari înaintea străinătății, căreia îi vorbim de tirănia unguréscă, când pe tot rotogolul pămêntului nu esistă libertate ca libertatea ungurésca.

Acésta se întêmpla mai erĭ, ér astădĭ? Ce schimbare! Chiar foile unguresci sunt acelea, carĭ țipă și strigă mai tare în contra „tirăniei unguresci."

Așa departe au adus dér lucrurile guvernele unguresci, încât adĭ și Maghiarii se plâng de „robiă" sub coperișul așa disului liberalism și constituționalism unguresc.

In viitor, décă ne vor mai face foile guvernului imputări ca cea de sus, le vom puté rĕspunde cu cuvintele biblice: *Voi o diceți!*

Ca probă, cât de mult a început sĕ se încuibe nemulțămirea și amărîciunea contra sistemului domnitor și în sinul poporului maghiar, lăsăm sĕ urmeze aici partea dintâiu a unui articul, ce-l publică în fruntea sa diarul **„Alkotmány"** dela 5 Ianuarie st. n.

Étă stările de adĭ, după cum se reflectéză chiar în oglinda maghiară:

„Libertate ungurésca, — acésta e numai vorbă gólă. A fost, acum însĕ nu-i. Vorbim de ea, dér nu ne crede nimenĭ; e vorbă, care și-a pierdut puterea, deóre-ce o dă de minciună adevĕrul de tóte dilele. *Tirănia ungurésca, acésta e adevĕrata, care esistă.* Acésta o simte orĭ-cine, fiă domn, fiă țĕran, ba chiar și funcționarii gem sub tirănia guvernului liberal.

Nu numai libertate politică, dér *nicĭ libertate individuală nu esistă.* In tóte raporturile vieței suntem legațĭ și dațĭ pradă volniciei, orĭ amestecului legal al autorităților. Viéța nóstră familiară, averea nóstră, munca nóstră tot atât de puțin este liberă, ca și esercitarea drepturilor nóstre constituționale. Pe popor l'au încărcat cu legĭ și au slobodit asupra lui potopul ordinațiunilor, încât se strivesce sub povara poruncilor și opririlor. Nimenea nu póte face un pas fără cheltuelĭ și fără permisiune dela autorităţĭ. Dér décă vre-unul slujbaș îi trăsnesce ceva prin minte, nu mai e scăpare dinaintea lui, și décă acel slujbaș sĕvîrșesce abusurĭ, el se scapă de rĕspundere ascundêndu-se în potopul paragrafilor, orĭ că îl ajută protecțiunea.

Nicĭ Maghiarul, nicĭ alte naționalităților nu se mai bucură de libertate în acéstă patriă, care sub stăpânirea lui Banffy sémĕnă cu o temniță mare, unde sila haiducilor și inspectorilor domnesce asupra egalității robiei.

Liberalismul unguresc este o minciună. Liberalismul, care odinióră era sistemul libertăților politice și individuale, și-a pierdut acéstă însușire și *a devenit sistemul jăfuirilor și al despotismului.* N'a mai rĕmas din el, decât numele și organisația de partid, ba încă și forma parlamentară.

Locul liberalismului general l'a ocupat o tovărășiă, care usurpéză drepturile, averea publică și puterea de stat. Câțĭ-va funcționarĭ înalțĭ, câteva sute de deputațĭ și o cétă de capitaliștĭ s'au constituit într'un consorțiu, luându-șĭ de firmă numele *liberal* și accentuând drept reclam principiile liberale; în faptă însĕ acest consorțiu își ține pentru sine guvernul cu posturile oficióse, legislațiunea cu privilegiile de-a fi deputat și membru al camerei magnaților, și întrebuințarea budgetului de 500 milióne. Acésta este partida liberală. Liberalismul constă din aceea, că lor tóte le sunt iertate, ér altora nimic. Ei repartițiéză dările asupra altora; ei făuresc legĭ pentru alțiĭ, pe carĭ legĭ însĕ ei nu le țin, orĭ că se scot de sub puterea lor. In numele corónei, al statului, al națiunei, ei dirigéză țéra cu cea mai egoistă politică, ca și cum acéstă țéră ar fi o proprietate privată a lor, ér milióanele de cetățenĭ robii séu servitorii lor. Acest liberalism practic este *cel mai urgisit privilegiu, ce l'a putut esercia vre-odată céta învingĕtóre a unor lotri asupra ținutului ocupat de ei....*

Ore liberalismul unguresc și tirănia ungurésca puté-vor rĕmâné mult timp la putere în acéstă țéră? — La asta putem rĕspunde numai atât, că cu cât mai mult vor sta la putere, cu atât mai mare va fi ruina. Deja acum constituția este un vas gol, căcĭ au păpat ceea ce era în el. Pacea și încrederea, fericirea și îndestulirea, carĭ cultivă patriotismul în popor și câștigă autoritatea guvernului, le-au pus de cuiŭ. Sĕrmanul popor nu scie încătrău sĕ-șĭ mai întórcă capul în miseria și tristeța lui. O parte din el se uscă pe picióre, altă parte emigréză.

Și sĕ nu credețĭ, că acéstă miseriă morală și materială privesce numai classele de jos ale poporului, care trăesce cu lucrul mânilor, deórece și în cercurile culte, între cei ce se află într'o stare socială mai înaltă, este mare numĕrul proletarilor și al esistențelor catilinare. Ei, pe cât pot, își acoper slăbiciunile cu un lux făcut pe datorii, cu un cavalerism fals. Dér am ajuns acolo, că trebue sĕ ne îngrijim nu numai de mântuirea constituției și a statului maghiar, ci și de mântuirea societății"....

Revistă politică.

Dieta din Budapesta. Lunia viitóre se vor începe din nou desbaterile în dieta ungară. Desbaterile se vor începe cu legea despre ieftinirea sărei pentru sate. De asemenea, spun foile unguresci, se vor face în primele dile după redeschiderea dietei două interpelărĭ: una în privința hotărîrei curiei papale fată cu liturgia ungurésca în bisericile gr. catolice și alta în privința abusurilor, ce se susține, că le-ar fi făcut fișpanul comitatului Ciongrad în Szentes.

*

Gimnasiul slovén din Cilli. Casa deputaților din Viena a respins în ședința sa din 5 Ian. n. cu 109 contra 98 voturĭ suma destinată pentru gimnasiul slovén din Cilli, despre care s'a discutat atât de mult în anii din urmă. Foile slavice fac aspre mustrărĭ deputaților slavĭ, carĭ au absentat dela ședința, în care s'a făcut acéstă votare și astfel au dat ocasiune Nemților sĕ învingă într'o cestiune așa de însemnată pentru Slavĭ! De altfel se crede, că guvernul austriac căuta sĕ corégă în casa seniorilor acéstă nedreptate făcută Slavilor, séu apoi că va aduce acéstă cestiune din nou în casa deputaților, unde de bună sémă, votând toțĭ prietinii Slovenilor, majoritatea va fi pentru dênsa.

*

Impĕratul Germaniei împotriva duelului. Impĕratul german a dat dilele acestea o ordinațiune, prin care caută sĕ scadă numĕrul duelurilor în sinul armatei sale, precum și între militarĭ și civilĭ, prin înființarea juriilor de onóre. Iată cum se es-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

In séra de Anul nou.

Frumosa este un sat mare, frumos și regulat, locuit numai de Românĭ, ómenĭ cu stare bună și cu chibzuélă și mai bună. Acolo afli multe aședăminte vrednice de un popor harnic: biserica lor ar face falĭ și unui craș, atât e de mare și de frumosă; școla lor e ca un palat, de-asupra patru clase, două pentru băeți și două pentru fetițe; dedesubt farmaciă și locuința farmacistului și a directorului școlei. Apoi mai sunt în Frumósa două bolte, câțĭ-va măiestri bunĭ și o ospĕtăriă, proprietatea unui fruntaș, care e și ospĕtar tot-odată.

Cei mai de frunte ómenĭ ai comunei Frumósa sunt: d-l protopop, un bărbat vrednic, ca de 60 anĭ; d-l primar, un oficer pensionat; d-l notar, fiul d-lui protopop; cei doi învĕțătorĭ și două învĕțătóre; farmacistul, care e ginerele primarului, negustorii și nou venitul medic, Trandafir Bărbat, ginerele d-lui protopop.

Medicul e om tinĕr, numai astăvară și-a gătat învĕțătura și îndată l'au ales ómenii în Frumósa, deși nu-l vĕduseră nicĭ-odată. Și cum a venit, după vre-o trei lunĭ de dile s'a și însurat, luând pe domnișóra Rosalia Evulescu, fiica d-lui protopop, pe care o cunoscea dela adunarea Asociațiunei transilvane. Medicul locuia în casa lui proprià, ce-o avea zestre cu soția și prin care se legase mai strîns de comuna Frumósa.

In séra de Anul nou e datină în comuna Frumósa, că se adună fruntașii la un loc anumit, de regulă în ospĕtăriă, unde îngrópă anul cel vechiu și sunt martorĭ ivirei anului celui nou. Cu acea ocasiune își petrec cu cântărĭ, mâncărĭ, beuturĭ și joc. Așa a fost și anul trecut. Toțĭ inteligenții, bărbațĭ și femei, erau adunațĭ în sala cea mare și frumos împodobită a ospĕtăriei, afară de familia medicului. El era dus dinaintea amedii în satul vecin la o muiere bolnavă și nu sosise pân' la aprinderea luminilor. Familia lui, care consta din dóuĕ persóne: mama și nevasta lui, erau gata de ducă, numai Trandafir de-ar sosi, că așa le lăsase vorba, că ele sĕ fiă numai gata, că, de-ar sosi cât de târdiu, vor merge și ei pe óră-dóuĕ.

Muierile dér erau gata, orologiul bătu 7, apoi 8 și 9 óre și el tot nu sosi. Tinera nevastă era îngândurată, sta ca pe spinĭ, că de ce óre nu mai sosesce Trandafir sĕ le ducă la petrecere. Bĕtrâna însĕ o mulcomia: „Ai răbdare, draga mamii, va veni el când va puté, numai de ni-ar aduce veste bună, c'a scăpat în biata muiere, sĕ nu-i fi fost întârdiarea zădarnică".

— „Mamă", dise cea tinĕră, „ca sĕ ne trécă mai iute vremea, spune-mĭ dumniata, cum ai învĕțat pe Trandafir carte și încă chiar doftoria, care numai cu multe cheltuelĭ se póte învĕța? Că și tata a vrut sĕ învețe pe frate-meu doftoria, dér nicĭ lui nu i-a prea plăcut, nicĭ tata nu se prea încredea la pungă..... Avut'ai dumniata avere, orĭ cum l'ai purtat la școlă?"

— „O, draga mamii", dise bĕtrâna, „povestea asta e lungă și jalnică, mĕ tem, că nu ți-a plăcé; mai bine sĕ o lăsăm pe altă-dată".

— „Ba spunemi-o mamă, fii bună!"

— „Apoi, draga mamii, décă vrei sĕ o scii, bucurósă ți-o spun:

— „Eu am fost dela părinții mei fată bogată; tata mi-a dat, când m'am măritat, preț de o miiă de florinĭ. Bărbatul meu încă a fost din părințĭ bogațĭ, el încă a căpĕtat dela

primă împĕratul în acéstă privinţă în ordinaţiunea sa: „Voiesc, ca duelurile între oficerii mei sĕ se evite mai mult ca până acum. Motivele acestor duele adese-orĭ sunt de tot neînsemnate, neînţelegerĭ private şi ofense, la care se póte face împăcăciune fără vătĕmarea onórei de oficer. Oficerul trebue sĕ recunóscă, că este lucru nejust a ataca onórea altuia. Décă însĕ în iuţélă séu în iritaţiune a greşit, este lucru cavaleresc, ca sĕ nu ţină morţiş la greşala sa, ci sĕ fiă gata a face pace. Tot asemenea este dator acela, care a fost vătĕmat, sĕ priméscă mâna întinsă spre împăcăciune, décă acésta i-o permite onórea sa de oficer şi bunele obiceiurĭ. De aceea este voinţa mea, ca de aicĭ înainte *juriul de onóre* sĕ contribue din principiu la aplanarea afacerilor de onóre. Juriul este dator a căuta în modul cel mai conscienţios sĕ aducă lucrurile la *împăcare prietinéscă*". — După acéstă introducere urméză cei nouĕ paragrafĭ, pe carĭ îi cuprinde ordinaţiunea. Dintre aceştia de interes general sunt §§ 1, 2 şi 9. Parafraful 1 prescrie, că îndată ce s'ar întêmpla între oficerĭ certe private séu ofense, carĭ nu se pot aplana la moment în mod prietinesc, sĕ se facă imediat arătare la juriul de onóre, fără a se întreprinde alţĭ paşĭ de altă natură. In §. 2 se dice, că juriul de onóre presidat de comandantul respectiv este dator a se pronunţa neamânat, décă este a se propune o împăcare, séu neputându-se face acésta, sĕ propună tranşarea afacerei înaintea tribunalului de onóre séu in fine, constatând, că onórea nicĭ uneia dintre partide nu este atinsă, sĕ declare, că nu este de lipsă nicĭ împăcăciunea, nicĭ decisiunea unui tribunal de onóre. In fine §. 9 prescrie, că aceeaşĭ procedură este de observat şi când un oficer ar veni în conflict cu un civil.

*

Prisonierii italienĭ. Primul transport de prisonierĭ italienĭ, liberaţĭ din Abessinia, a sosit în 1 Ian. n. în Neapole pe vaporul „Adriatico". Intre prisonierĭ a fost şi maiorul Nerazzini. Negusul Menelik, domnitorul Abessiniei, a trimis dilele trecute generalului Baratieri, învins de dênsul primăvara trecută la Adua şi care acum petrece în Arco, mai multe arme preţióse, precum şi o cruce de sidef lucrată cu mare artă. — Se vede decĭ, că regele african nu este nicĭ-decum aşa de barbar, după cum se credea.

*

De-ale Turciei. Representanţii puterilor celor marĭ din Constantinopole au înaintat Porţii otomane o notă, în care cer, ca sĕ li-se acorde amnestie şi Armenilor refugiaţĭ. Pórta se pare aplicată a împlini acésta cerere. Până acum s'au liberat 107 din 500 Armenĭ arestaţĭ. — De altfel guvernul turcesc nu se prea grăbesce a îndeplini reformele promise representanţilor străinĭ. Aşa d. e. guvernul turcesc promisese în principiu, că în insula Creta va primi ca gendarmĭ şi Nemohamedanĭ. Promisiunea acésta însĕ până acum a rĕmas tot numai promisiune, şi numai la o nouă cerere a ambasadorilor, a decis ministeriul turcesc, ca sĕ pună în îndeplinire acéstă reformă. Hotărîrea consiliului de miniştri însĕ până acum încă n'a fost sancţionată de Sultanul, aşa încât de bună sémă va mai trece câtă-va vreme până la punerea ei în îndeplinire.

*

Reprimirea oficerilor bulgarĭ emigraţĭ. In Sobrania (dieta) din Sofia s'a cetit dilele trecute un ucaz (ordinatiune a principelui), prin care se dă amnestie totală oficerilor bulgarĭ emigraţĭ în Rusia, séu carĭ a întrat în armata ruséscă. Ucasul a fost primit cu aplause. Ministrul de rĕsboiu presentă apoi camerei un proiect de lege de următorul cuprins: „Oficerii, carĭ după întêmplările din 9 August 1886 (detronarea principelui Alexandru de Battemberg) au părăsit armata bulgară şi au întrat în cea rusécă, vor primi pensiunea cuvênită după legea de pensiune bulgară pentru militarĭ. Anii de serviciu făcuţĭ de aceştĭ oficerĭ în armata rusécă se vor socoti la serviciul făcut în armata bulgară. Drept de pensiune vor avé numai acei oficerĭ, carĭ au servit în ambele armate cel puţin 10 anĭ". — Prin legea acésta cabinetul Stoilow a delăturat o cestiune, care neliniştea fórte mult opiniunea publică în Bulgaria, de-órece se dicea, că Rusia pretinde reprimirea oficerilor emigraţĭ în armata activă bulgară, cu rangul, care li s'ar fi venit, décă ar fi servit neîntrerupt până acum în acéstă armată, — un lucru cu totul necorect, care în adevĕr trebuia sĕ producă marĭ nemulţămirĭ în sînul oficerimei bulgare.

*

Regele belgian gata de retragere. Din Bruxella se scrie, că regele Leopold II este fórte deprimat din causă, că camera a respins proiectul de reformă a armatei presentat de guvern şi mai cu sémă din causa atacurilor continue îndreptate de deputaţii socialiştĭ asupra corónei. Amărăciunei sale a dat espresiune cu deosebire în vorbirile ţinute la primirile dela anul nou, în care vorbirĭ a pus în vedere, că décă atacurile socialiste şi republicane vor continua, este gata a abdice dela tron

*

Statele Unite şi rĕsculaţii din Cuba. In senatul din Washington (capitala Statelor Unite) a făcut senatorul Mills propunerea, sĕ se recunóscă independenţa insulei Cuba. Mills declară, că recunóscerea independenţei nu cade în competinţa preşedintelui, ci a congresului (dietei) Uniunei.

SCIRILE DILEI.

— 23 Decemvre.

Mórte subită. *Constantin Poteca*, fost prefect în România, cavaler al ordinului „Coróna României" şi al ord. „Francisc Iosif", venind în diua primă de Crăciun din România la Braşov, pentru a petrece sĕrbătorile în sînul familiei, care e stabilită în oraşul nostru, a rĕposat subit după o suferinţă de abia $2\frac{1}{2}$ óre. Rĕposatul a sosit la Braşov Mercurĭ cu trenul accelerat dela $2\frac{1}{2}$ óre. Simţind o durere la cap, se retrase într'o odaiă separată pentru a se odihni, aplicând anumite medicamente de casă. Nimenĭ nu s'a gândit la vre-un pericul. De-odată însĕ bolnavul dete un ţipet, care pe membrii familiei îi făcù sĕ alerge la patul bolnavului. La cincĭ minute după acésta Poteca era mort. Imormêntarea s'a făcut ierĭ, a treia di de Crăciun, cu frumósă pompă, fiind astrucat în cimiteriul din Gróver. — Fiă-i ţĕrêna uşóră!

—o—

Cale ferată pe valea Têrnavei micĭ. La 24 Decemvre anul trecut, comitetul administrativ al comitatului Têrnavei micĭ a încheiat contract cu o firmă din Budapesta pentru construirea unei căi ferate pe valea Têrnavei micĭ. Acéstă firmă şĭ-a şi început acum lucrările. Dilele acestea au sosit la Blaşiu patru inginerĭ, carĭ au început sĕ mĕsure terenul. La primăvară se vor începe lucrările şi se dice, că până în tómna viitóre noua cale ferată va fi construită până la D.-St.-Mărtin.

—o—

Emigrările din Galiţia. In dieta provincială a Galiţiei s'a raportat, că în cei doi anĭ din urmă au emigrat la Brasilia 18,475 de locuitorĭ din Galiţia. Au fost prinşĭ şi pedepsiţĭ cu închisóre şi pedepse în banĭ 210 de agenţĭ, carĭ îndemnau pe popor sĕ emigreze. Aceştĭ agenţĭ, pierdêndu-şĭ terenul de lucrare în Galiţia, au luat calea spre Ungaria, unde găsesc un popor sĕrac şi nemulţămit cu sórtea, pe care uşor îl pot îndupleca sĕ emigreze. Dieta Galiţiei încă în anul trecut a trimis la Brasilia, pentru ca sĕ studieze starea emigranţilor galiţienĭ de acolo, pe profesorul universitar Semieradzky şi pe preotul gr. cat. Volyansky. Acest preot a mai fost încă în America, unde a funcţionat timp de patru anĭ ca preot la 17 bisericĭ şi şi-a adunat o avere de peste o sută de mii de florenĭ, cu care şi-a cumpĕrat o frumósă moşiă în Galiţia. Aceştĭ doi trimişĭ pe mulţĭ emigranţĭ 'i-au înduplecat sĕ se întórcă acasă în Galiţia şi sĕ predice poporului, că e tristă sórtea emigranţilor în Brasilia, decĭ sĕ nu mai emigreze. Ambi trimişĭ se vor reîntórce la primăvară.

—o—

Pedepsirea unui voluntar. Din Mişcolţ se scrie, că un voluntar cu numele Farago dela regimentul de-acolo a fost mai sĕptĕmânile trecute în serviciu la magazinul de praf de puşcă. Fiindu-i frig, tînerul voluntar părăsì locul de pază şi intră într'o cârciumă din apropiere ca sĕ se încăldéscă... Din nenorocire, însĕ tocmai atuncĭ îl visità oficerul de inspecţiune şi pe voluntar nu-l află la locul sĕu de pază. Oficerul făcù atuncĭ înciinţare în casarmă şi o patrolă duse pe voluntar numai decât în arest. Tribunalul militar îl osîndi: la perderea dreptului de voluntar, un an şi jumĕtate arest şi trei anĭ serviciu în armată.

—o—

Pustiirea filoxerei cu ajutorul electricităţii. Foilor din Livorno li-se scrie, că în Porto Fario, pe insula Elba, îi succese unui învĕţat german, cu numele Fuchs, sĕ nimicéscă filoxera cu ajutorul electricităţii. S'a înfiinţat o societate pe acţii, care a cumpĕrat invenţiunea lui Fuchs cu un milion de lire.

—o—

Vin din sfecle de zahar. O fóiă economică de specialitate spune, că şi din sfeclele de zahar se póte face vin, şi încă un vin escelent. Se dice, că acest vin sémĕnă fórte mult la gust cu vinurile spaniole, numai cât se limpedesce cu greu. Inventatorul acestui soiŭ de vin este un German. In partea de médă-di a Rusiei se şi constitue acum o societate pe acţiunĭ, care are de gând sĕ fabrice vin de sfecle de zahar în cantităţĭ marĭ.

—o—

Liferare. Camera comercială din Braşov face cunoscut, că direcţiunea monopolului României escrie concurs pentru liferarea diferitelor obiecte trebuincióse fabricei de tutun din Bucurescĭ şi Iaşĭ. Sunt de a se lifera: diferite soiurĭ de hârtie, hârtie de pachetat, papandechel, cărbunĭ de lemn, lumînărĭ de stearină, mĕturĭ de paie, puciósă (sulfure) ş. a. Terminul este până în 2 Februar n. c. Amĕnunte se pot afla la cancelaria camerei comerciale din loc.

—o—

Import de mere din America. Pe pieţele europene au început a se importa mere din America, carĭ avênd un gust plăcut şi fiind eftine se bucură de mare trecere. Pe pieţele Vienei au fost importate pentru prima-óră mere din America acum cu ocasiunea têrgului de Crăciun. Inaintea Vienesilor încă au avut mare trecere merele americane. Din luna lui Iulie până la finea lui Decemvre a anului 1896 au fost aduse în Europa 1,700.000 butóie de mere din America. Concurenţa merelor europene devine tot mai seriósă şi ameninţă cu un nou pericul pe grădinarii statelor, carĭ fac comerciu cu póme.

—o—

Pe încercate. Tînĕrul St., odinióră mare amator de biciclетă, pliotisit acum de acest sport dăduse sfóră în Bucurescĭ prin toţĭ prietenii şi cunoscuţii sĕi, că are o biciclетă de vêndare. Alaltă-erĭ se presintă la domiciliul tînĕrului St. un domn îmbrăcat într'un elegant costum de biciclетă declarându-se amator de a-i cumpĕra maşina. Fórte încântat S. scóte din fundul magaziei, maşina de mult timp uitată acolo şi o presintă amatorului. Acesta o i-a, o învêrtesce, o esaminéză şi la urma urmelor cere voie proprietarului sĕ o încerce. Fără ca sĕ se îndoiască de nimic, St. dă voie amatorului sĕ încerce maşina care, după-ce încălecă, începe sĕ pedaleze cu cea mai mare iuţélă. St. se uita după amator cum se ducea şi tot spera sĕ-l vadă întorcên-

---

ai lor parte, în preţ de vre-o 2000 fl. Dér ce folos? Bărbatul meu s'a dat beuturii, s'a făcut om stricat şi în cei 6 anĭ, cât am trăit la olaltă, a prăpădit şi partea lui şi partea mea. Inzadar îi spuneam eu, sĕ lase acel nĕrav rĕu, că, în loc sĕ se îndrepte, mai rĕu se făcea şi mĕ bătea şi mĕ batjocurea; înzădar îi spunea tată-so, că se lua cu despicăturĭ după el; tata nicĭ nu cuteza sĕ dée faţă cu el, când era beat, ér tréz — când îl putea vedé?

„Aşa trăii cu el vre-o 6 anĭ de dile, apoi mĕ mântuì Dumnedeu de el, cădù ţépĕn de beutură într'un şanţ, — acu-'s douĕ-decĭ şi doi de anĭ, în câşlegile acestea, ce vin, — şi mai mult nu se ridicà. Diminéţa îl aflară îngheţat în şanţ. Nicĭ cu ce-l îngropa n'am avut, fără tata şi tată-so au pus dela olaltă cheltuelile îngropăciunei. Mie, orĭ mi-a fi pĕcat, orĭ ba, nu-mĭ părù de loc rĕu după el, că-mĭ uram dilele până era viu şi atât de becisnic, ce se făcuse.

„Nu mult după ce se lăţì vestea, că a murit, veniră la mine Jidan după Jidan, Arman după Arman, că sĕ le dau banii, cum a împrumutat bărbatu-mi-o dela ei. Eu, vedĭ bine, mĕ plătiam, că n'am nicĭ o scire, precum nicĭ nu aveam; dér ei mĕ ameninţau cu judecata. Aşa şi făcură. Odată numai vĕd, că vin o grămadă de domnĭ şi vênd casa şi grădina, ér pe mine mĕ scot în drum cu copilul. Atuncĭ era Trandafir de 4 anĭ trecut. Plâns'am, dăulitum'am — tóte au fost înzadar.

„Déc'am vĕdut, că nu mai am ce căuta în casa, care o credusem păn' atuncĭ că-i a mea, mĕ trăseiu cu copilul şi cu hăinuţele, ce biată le mai aveam, la ai noştri. Dér nu trecù nicĭ o lună de dile şi murì tata; mama murise mai de mult şi aşa în casa părinţilor mei rĕmase mai mare cumnatul meu, bărbatul soru-mea, care mersese la ai noştri pe moşiă, fiind-că eu fraţĭ nu avui, numai eu şi sora mea am fost la părinţĭ, ea mai mare şi eu mai mică.

„După mórtea tatii veniră vremĭ grele peste capul meu, dér Dumnedeu nu m'a lăsat, fiă slăvit numele cel sfânt al lui! Că soru-mea avea copii, eu mai dusei cu mine pe Trandafir, dér mâncare nimic. Nu-i vorbă, lucram eu la casa soru-mea, cât sĕ-mĭ plătesc mâncăruşa mea şi a copilului, dér cumnatul era om în dungĭ, mintenĭ mintenĭ îmĭ imputa, că eu mi-am scos partea, de ce am lăsat de mi-a beut'o bărbatul? Adecă, cu alte vorbe, numai cât nu dicea: du-te unde te-or duce ochii.

„Eu plângeam într'ascuns şi mĕ sfîrşam vĕdênd cu ochii, dér din'afară nu mĕ arătam după cum eram la inimă, ci lucram până-mĭ era verde înaintea ochilor, şi mai nu mâncam numai sĕ nu aud imputărĭ pentru bucăturile, ce le întindea la bietul copil. Dér înzădar, fără imputărĭ nu era nicĭ o di lăsată de Dumnedeu. Ba dela o vreme începù şi soru-mea a-mĭ spune, că-i strîmtă casa pentru atâtea suflete, că ar fi bine sĕ-mĭ capĕt pe cine-va sĕ mĕ mărit. Eu, audind din gura surorii mele aceste vorbe, nu-mĭ mai putui stăpânì plânsul; plânsei cu hohot, de gândeam, că m'oiŭ prăpădi; copilul plângea cu mine.

„Asta era într'o séră, când mi-o spuse soru-mea; eram numai noi şi copiiĭ acasă, cumnatul era dus la móră. N'oiŭ uita păn'oiŭ pune mâna pe piept, că era într'o Marţĭ séra, par'că ămu vĕd. După ce mĕ mai uşuraiŭ cu plânsul, începui aşa: „D'apoi soră, e drept, că eu mi-am scos partea; e drept, că bărbatul meu a prăpădit'o; că drept n'am aci; cunosc şi aceea, că tot e al vostru ce-i aci. Dér óre n'am lucrat şi nu lucru eu la casa vóstră atâta

u-se, dér amatorul încércă şi acum ma-ina, pe când St. rĕmas cu gura căscată neditéză şi acum asupra teribilei păcălelĭ se a suferit. („Epoca“).

—o—

Diarul paraponisiţilor. De mult se vorbesce, că cei ce au rĕmas nemulţămiţĭ cu modul, cum s'au tranşat certele, carĭ au fost isbucnit în iérna trecută la „Tribuna“ din Sibiiu, vor scóte un nou diar. Acum la Crăciun a apărut numĕrul de probă al acestui diar, care va eşi — cum şi cu ce mijlóce ei vor sci mai bine — dilnic în Arad sub numele de „Tribuna Poporului“. Din acest numĕr de probă nu se va puté înţelege nimenĭ asupra scopului, ce-l urmăresc aceştĭ paraponisiţĭ. Una însĕ va înţelege din el orĭ şi cine, care cunósce cât de puţin faptele şi purtarea lor din trecut, că adecă *lupul îşi schimbă pĕrul, dér nĕravul nu.*

—o—

Un incident ciudat la un bal. La balul studenţilor gimnasiului săsesc din loc, ce s'a dat Marţi séra în sala Redutei, s'a petrecut, scrie „Kronst. Tageblatt“, o „afacere neplăcută“ imediat după medul nopţii. Câţĭ-va voluntarĭ de husarĭ din acéstă garnisónă sĕ fi fost pricinuitorii acestei afacerĭ prin purtarea lor la joc şi în sala de bal. Unul dintre dênşii dice „Kronstädter T.“, s'a plimbat cu o ţigară aprinsă prin sala. Provocat fiind sĕ-şĭ arunce ţigara, a refusat şi în urma acésta, la cererea arangierilor a intervenit căpitanul oraşului Hiemesch şi atuncĭ d-nii voluntarĭ au părăsit sala. In diua următóre — şi acesta este momentul ciudat al afacereĭ — voluntarul, care a fumat, a provocat la duel pe căpitanul oraşului. Ce va mai eşi de aicĭ nu se scie. Se comunică numaĭ, că întrégă afacere a fost raportată comandei de brigada din loc.

—o—

Furt. Mercurĭ nóptea spre Joi, nisce făcĕtorĭ de rele au spart o ferésträ dela casa comerciantului Ioan Zamfir din loc (Schei u), şi furişându-se înăuntru au furat 500 florinĭ, precum şi alte juvaericale în valóre cam la 300 fl. De urma hoţilor încă nu s'a dat până acum.

—o—

Un om de 130 anĭ. Diarul „World“ din New-York aduce în numĕrul sĕu mai nou portretul Americanului *Mignel Veiar*, care este în vêrstă de 130 de anĭ. Din matriculele, purtate în acel timp de călugĕrii franciscanĭ, s'a putut constata în mod neîndoios, că Veiar s'a născut la anul 1766, s'a botezat însĕ numai în 1799. Matricula privitóre la botez, ca şi la nascerea lui se conserva la o biserică din Mexico. El a fost însurat de douĕ-orĭ, nevasta dintâiŭ i-a murit în 1806, ér a doua în 1876. Se dice, că are peste o sută de strĕnepoţĭ şi câte-va sute de stră-strĕnepoţĭ, pe carĭ nicĭ nu-i mai cunósce.

—o—

Rectificare. In articlulul de fond din numĕrul ultim (282) de Duminecă al fóiei nóstre, pagina 1-ă, colóna a 2-a, rêndul 2 şi 3 de jos în sus, s'a strĕcurat o eróre ce conturbă sensul. In loc de: „subordonând întotdéuna interesele *sfintei cause* intereselor şi dorinţelor *lor proprii*“, este a se ceti corect: ***„subordonând întotdéuna interesele şi dorinţele lor proprii intereselor sfintei cause“.***

—o—

Concert la Vila Kertsch. Mâne, Duminecă, va concerta musica militară la restauraţiunea d-lui Schmidt dela Vila Kertsch. Inceputul la 6 óre séra. Intrarea de către strada Căldărarilor. Intrarea 20 cr.

—o—

1. Un mijloc de casă ieftin. Pentru regularea şi conservarea unei mistuirĭ bune se recomandă cunoscutele prafurĭ Seidlitz ale lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucata. Se póte căpăta dilnic prin postă de către farmacistul A Moll, liferentul curţii din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincia sĕ se céră preparatul lui Moll provĕdut cu marca de contravenţie.

Influinţa preotului asupra poporenilor.

Intre deputaţii din camera română, carĭ s'au ocupat la desbaterea asupra rĕspunsului la cuvêntul tronului în deosebĭ cu starea ţĕranului din România, locul prim îl ocupă d-l *I. Popescu*, fost director la şcóla normală de învĕţătorĭ din Bărlad, bine cunoscut şi la noi prin escursiunile pe carĭ le făcea ca director prin părţile nóstre cu elevii sĕi. Ce e drept, d-nii deputaţi ceva cam preocupaţĭ de luptele de partide şi în deosebĭ de cestiunea Metropolitului-Primat, s'au arĕtat cam nerăbdătorĭ faţă de espunerea d-lui Popescu; expunerea acésta însĕ cuprinde părţĭ de mare valóre, care merită tótă atenţiunea acelora, carĭ se intereséză în adevĕr de sórtea ţĕranilor, carĭ formézá şi în România, ca şi la noi majoritatea poporului nostru. In vorbirea sa d-l Popescu a arĕtat, că pentru a se puté smulge ţĕranul din România din starea cea tristă, în care se află astădĭ, trebue sĕ aibă un cler luminat, şcolĭ bune şi practic întocmite, precum şi îngrijirea necesară din partea autorităţilor administrative. Vorbind în deosebĭ despre influinţa preoţilor asupra poporenilor lor, dênsul făcu următórele împărtăşirĭ, pe care aflăm de bine a le comunica şi cetitorilor noştri:

„D-lor, ca sĕ vedeţĭ influenţa cea mare, care o are un cler luminat asupra poporanilor, şi că, prin urmare, puterea şi influenţa lui cât sunt de sigure şi decisive în a modifica în bine, starea degradată de astădĭ a sătenului, în tóte direcţiunile, sĕ-mĭ permiteţĭ a vĕ cita douĕ micĭ esemple.

D-lor eu am făcut în viaţa mea de profesor şi director la şcóla normală din Bêrlad în timp de 25 anĭ, am făcut escursiunĭ, tot la câte 3 anĭ, cu câte 50—80 elevĭ din cele ultimile 3 clase, visitând România în punctele cele mai însemnate şi am trecut şi peste Carpaţĭ, căcĭ acolo am găsit condiţiunĭ fórte favorabile şi instructive pentru învĕţătorii noştri, de unde sĕ-şĭ pótă forma idei şi idealurĭ pentru viitorul profesiunei lor de învĕţătorĭ în România.

Aşa, fiind într'o comună mare, fórte frumósă şi înaintată în tóte şi visitând şi casele particulare pentru ca sĕ vedem cum sunt ele, şi atenanţele pentru îngrijirea şi ţinerea vitelor, şi celelalte stărĭ economice, am întrat în casă. Obiceiul lor acolo este că pun, ca şi la noi, ca ornamente, vesminte pe culmĭ. Vĕd acolo o cămaşe femeiască cu mânecĭ peste un metru de lungĭ şi lucrată fórte frumos cu mătăsurĭ. Am rĕmas uimit de asemenea formă şi atuncĭ am întrebat: dér ce cămaşă este acésta, fiind-că nu vĕd purtând nicĭ o femeiă asemenea cămăşĭ acum. Mi-se rĕspunde: acésta este cămaşe vechiă, nu se mai pórtă acum, căcĭ preotul nostru ne-a ţinut de rĕu şi ne-a dis, că este risipă fórte păgubitóre sĕ purtăm cămăşĭ cu mânecile aşa de lungĭ. Preotul decĭ le-a scos din minte ca sĕ nu mai pórte asemenea vestminte, căcĭ sunt scumpe şi dăunătóre. Vedeţĭ că preotul cult şi cu trecere e în stare a schimba şi portul, decĭ moravurile rele dela un popor! Ce învĕţământ pentru noi, unde în cele mai multe sate, mai ales în Moldova, s'a părăsit portul românesc, s'a întrodus, prin felurite rătăcirĭ, portul de oraş séu un port bastard, pe care nu îl are nicĭ un alt popor, extirpându-se de tot industria casnică pentru imoralitatea şi miseria lor! Alt cas fórte însemnat: Abia intrasem peste Carpaţĭ cu elevii mei într'un an, şi anume la Poiana-Sărată, aprópe de frontiera Moldovei. Acolo este o biserică frumósă de piatră cu grădină minunată, şi cum ieşĭ din biserică şi grădina ei, alăturea este acolo şi o piaţă lângă drumul mare al ţĕrei — prin mijlocul satului. Peste drum un han mare cu o piaţă de asemenea. Era diua de Sf. Ilie, când vin Mocanii tinerĭ dela munte ca sĕ-şĭ alégă mirese. In piaţa de lângă biserică şi şcólă horă mare; eu, cu elevii, priveam la horă în mijlocul marei mulţimĭ de sătenĭ, îmbracaţĭ toţĭ sĕrbătoresce.

Uitându-mĕ din întêmplare spre han, observ că în piaţa de dinaintea lui nu este nicĭ o căruţă, orĭ car, dér ce e mai mult nicĭ o fiinţă omenéscă, afară de uşa hanului, în care stetea hangiul, pe care l'am cunoscut după esterior că este ungur. Eu atuncĭ dic unora din elevĭ, prefăcêndu-mĕ că nu sciu, cine sĕ fiă acela din uşa hanului? Trebue sĕ fiă cârciumarul rĕspund ei. Cum se póte ca intr'o di de sĕrbătóre ca acésta hanul sĕ fiă de tot gol de ómenĭ, căcĭ sciţĭ cum e pe la noi; trebue sĕ fiă cine-va înăuntru. Mergeţĭ doi inşĭ sĕ vedeţĭ de nu cârciuma este tixită de ómenĭ înăunru. Ei se reîntorc cu rĕspunsul că n'au găsit pe nimenĭ nicĭ înăuntru, cum nu era om nicĭ în curte, nicĭ în piaţa dela drum, afară de cârciumar.

Atuncĭ am chemat pe toţĭ elevii împrejurul meu le-am făcut o comparaţiune între castele moravurĭ ale locuitorilor sătenĭ de acolo şi între sătenii noştri cum petrec în dilele de sĕrbătóre; între cârciumele de pe la noi, în asemenea dile, şi aceea de acolo, că şi ei sĕ vadă care era lecţiunea care puteau trage din asemenea împrejurare.

D-lor, vĕ rog sĕ fiţĭ mai indulgenţĭ şi sĕ-mĭ daţĭ ascultare: Nu vorbesc de lucrurĭ înalte, ci vorbind de lucrurĭ mai de jos sĕ înţelege că nu voiŭ puté face o espunere aşa de ridicată cum cer acelea, carĭ sunt pe natură urbană.

Am adus aceste esemple ca sĕ vedeţĭ, d-lor influinţa, pe care o esercită clerul asupra populaţiunei dela ţéră şi efectul 'l-am vĕdut la Zĕrnescĭ şi Poiana-Sărată, care se datoresce şi acolo ca şi aicĭ numai preotului cult şi instruit“.

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia „*A. Mureşianu*“ din Braşov, a eşit de sub tipar şi se espedéză dilnic. Acest călindar întră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat şi mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind şi mai multe chipurĭ frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitulului întru pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieţei şi lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o şi înmulţindu-o după trebuinţele ivite, însemnând până şi evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spaţiu, mĕsurile de lungime şi greutate, competinţele de timbre şi tacse, taxele pentru postă şi telegraf etc. s'au cules cu litere micĭ de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame şi taxele postale pentru scrisorĭ şi pachete s'au adus pe lung şi pe larg după cele man nouĕ ordinaţiunĭ postale. Têrgurile sunt de-asemenea îndreptate şi corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu*, şi apoi vine partea literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuţĭ, cuprindênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirĭ, poesii etc., tóte scrise pentru popor şi fórte interesante. In partea economică de-asemenea se află o seriă bogată de articulĭ de mare interes pentru plugarĭ, precum: Rotaţiunea în economia comassată, Lucrarea pămêntului, Tovĕrăşiile economice, Intrebuinţarea vacilor la lucru, Păşunatul vitelor, Văruitul grâului de sĕmênţă, Legumele bostănóse, Culesul şi pĕstratul pómelor şi altele. La urmă vin felurite poveţe, glume etc. cum şi o mulţime de anunţurĭ.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureşianu“ în Braşov şi la librăria N. Ciurcu; costă şi de astă-dată *numai 25 cr.*, ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit. Mai cu înlesnire se póte comanda de-odată cu înoirea abonamentului la „Gazeta Trans.“

---

cât sĕ fiu vrednică un bruş de mămăligă şi un locşor colo după cuptor, sĕ dorm cu ĕst amărît de copil, fără noroc şi nevinovat?“

„Apoi ér începui a plânge şi a-mĭ blĕstăma ceasul în care m'am născut. Sora mea, se vede, era învitată de cumnatul, că din mintea ei póte că nu mi-ar fi făcut imputarea. Ea încă plângea acum alăturea cu mine, ér într'un târdiu îmĭ dise totuşĭ: „Din mintea mea dic, că mai bine ar fi sĕ te măriţĭ, eştĭ încă tinĕră şi numai copilul ĕsta îl ai“. Dér eu îi rĕspunseiu aşa: „Decă am nimerit rĕu dintâie, când eram tinĕră, frumósă, bogată, apoi voiŭ avé mai bun noroc acum, când sunt sbârcită de nĕcasurĭ şi gólă şi calică?“.

— „Trecù aşa di după di, până în séra de Anul nou. Atuncĭ venì cumnatul meu din sat cam şumĕn: aicĭ beat, aicĭ tréz, numai cum e omul mai făr' obraz, mai îndrăsneţ. Cum venì în casă, începù: „Nó cumnată, de un an te ţin ca pe-o grofóiă, amu vedi-ţĭ de cap. Orĭ te mărită, orĭ mai caută-ţĭ şi alt loc pe vre-un an, se vĕd, cine-a fi nebunul acela, care am fost eu, sĕ te ţină de lemne şi de lumină, de mâncare şi de beutură un an de dile?“

„Eu eram după cuptor cu copilul, nu-i putui rĕspunde nimic, ci oftaiŭ una din fundul inimei mele şi gândii: Dómne, eu îi lucru cu tótă credinţa, mai mult decât o servitóre, şi nu-i cer plată, nicĭ haine, nicĭ încălţii barĕmĭ şi lui 'i-se pare, că totuşĭ de pomană mĕ ţine! Imĭ venia sĕ-mĭ fac séma de ruşine şi de jale, şi, de nu era Trandafir, pentru care, bine-rĕu, trebuia sĕ trăesc, de nu era el, în nóptea aceea îmĭ făceam séma, orĭ mĕ aruncam în fântână, orĭ mĕ spânduram, atâta eram de ruşinată şi de nĕcăjită; dér pentru el trebuia sĕ trăesc, şi de-aşĭ fi umblat gólă şi flămândă.

„Nu cinasem încă în aceea di de Anul nou; nicĭ n'am cinat, nime nu m'a chiămat la cină, dér şi de m'ar fi chiămat, n'aşĭ fi putut mânca; nicĭ de m'ar fi tăiat micĭ bucăţele n'ar fi întrat pe grumadĭ la vale un picur de apă batĕr. Aşa plânseiu înăduşită până mĕ cuprinse somnul. Cât am durmit, nu pot sĕ sciu, destul că mi-se părea, că a venit la mine tata şi a dis: „Fată, hei, aci nu-i de tine; du-te la oraş, dér de bună sémă sĕ mergĭ, tot-déuna m'ai ascultat, mai ascultă-mĕ şi de astădată, c'apoi mai mult nu-ţĭ poruncesc“.

„Aşa m'am pomenit de veselă şi de uşurată, c'am vorbit cu tata. Par'că uitasem nĕcasul şi starea, în care mĕ aflam. De-abia aşteptam sĕ se facă diuă, sĕ-mĭ iau copilaşul, — de n'a vré careva sĕ mi-l ţină câteva dile păn' oiŭ umbla prin oraş sĕ-mĭ capĕt loc de slujit. Tótă nóptea am chibzuit, cum voiŭ merge la oraş, cum voiŭ slujì şi mi-oiŭ cresce copilul păn' va fi de vre-o dece anĭ, apoi l'oiŭ da la un cojocar şi s'a învĕţa a face pieptare şi cojóce, şi mi-a face şi mie unul, că vai rĕu e iérna fără ceva călduţ în spate. Par'că-l vedeam mare, mergênd pe la têrgurĭ cu pieptare şi cu cojóce şi eu îi ajutam la vêndut.... Audĭ, draga mamii, aşa eram de mângăiată că am vorbit cu tata, de nicĭ nu mai credeam, că a fost vis, ci aşĭ fi jurat, că în adevĕr el a fost şi mi-a spus vorbele: Aci nu-i de tine, mergĭ la oraş!

„După ce se făcù diuă, spusei sororei mele ce gând am şi o rugai sĕ-mĭ grijéscă de copil câte-va dil până mi-oiŭ căuta în oraş loc slujit. Dér ea îmĭ spuse, că nu póte lega, că şi ea are copii şi teme, că de 'i s'a întêmpla cev „Trandafirul meu“, eu voiŭ dic n'am avut grije de el.

„Aşa-mĭ luai copilul în l

Sciri mĕrunte din România. Duminecă s'a făcut o manifestaţiă fostului Metropolit Ghenadie, la domiciliul d-lui N. Fleva, unde era găzduit. Cortegiul manifestanţilor era compus cam din o miiă persóne. Metropolitul Ghenadie a eşit în balcon şi a mulţămit pentru ovaţiune. S'au rostit mai multe discursurĭ în onórea celui sĕrbătrit de cătră corifeii grupului flevist.

— Archiereul Ghenadie au fost primit Lunĭ diminéţa în audienţă de M. S. Regele.

— Peste 300 de paşapórte pentru străinătate au fost acordate de prefectura poliţiei din Bucurescĭ cu ocasia sĕrbătorilor Crăciunului.

— Duminecă s'a făcut la Primăria Capitelei distribuţia de haine, banĭ şi cozonacĭ la 200 de elevĭ săracĭ din scólele primare. S'a dat fiă-cărui băiat un costum de haine, după măsură, ghete şi căciulă şi la fiă-care fată o rochie de lână, ghete şi glugă. La mai mulţĭ elevĭ li-s'au dat şi banĭ. Fiă-care copil a primit şi câte un cozonac (colac).

— Ministerul de interne a acordat, cu ocasia serbătorilor Crăciunului, peste 200 bilete de transport gratis pe căile ferate studenţilor universitarĭ.

— Vasele flotilei române au intrat în basenul docurilor pentru iernat. Apele Dunării continuând sĕ crescă, temerea de îngheţare este înlăturată.

— După o statistică publicată de ministerul de resbel la 30 Noemvre trecut erau 948 soldaţĭ bolnavĭ de ochĭ, în tóte corpurile de armată.

— Exploatările de petrol prin regiunile Doftăneţ-Buştenarĭ, au produs în timpii din urmă un resultat splendid. Astfel un puţ de păcură al d-lui Ioan Diamandescu, produce de câteva ḑile o cantitate de 2500 de vedre pe ḑi, lucru ne mai întêmplat în România până acum.

— Duminecă diminéţa s'au distribuit din partea Societăţii centrale Agricole, haine, încălţăminte şi ajutóre bănescĭ pentru sĕrbătorĭ copiilor lipsiţĭ de mijlóce din Bucurescĭ. Au fost complect îmbrăcaţĭ 110 copii sĕracĭ, aleşĭ dintre cei mai silitorĭ elevĭ ai scólelor primare din capitală. După ce s'au distribuit hainele şi ajutórele, s'a servit şampaniă directorilor de scóle şi celorlalţĭ membri ai societăţii, carĭ asistau la serbare.

— Soţia rĕposată a generalului Fotino a lăsat 10,000 lei pentru societatea de binefacere „Elisabeta“ de sub patronagiul M. Sale Reginei.

Congregaţiunea comitat. Hunedóra,

ţinută în Deva la 4 Ianuarie n. 1897.

Deva, 27 Dec. v. 1896.

O deputaţiune de trei, în care a figurat şi d-l Dr. Aurel *Muntean*, a învitat pe fişpan, ca sĕ deschidă şedinţa.

Fişpanul în vorbirea de deschidere şi-a esprimat mulţumirea, că s'a presentat un numĕr aşa de considerabil. Causa, că membrii congregaţiunei s'au presentat în numĕr aşa de mare, îşĭ are esplicarea în faptul, că era vorba sé se alégă mai mulţĭ funcţionarĭ, şi astfel cei interesaţĭ au trebuit sĕ se îngrijéscă de voturile necesare.

Era interesant, că la acéstă şedinţă s'au presentat şi vre-o câţĭ-va „nemeşĭ“ de pe ţéra Haţegului, „cu pământul până 'n şubă“, ca sĕ se uite „prin gard, ce isprăvesc domnii din Marcaliş“, vorba celuia din bĕtrânĭ.

Membrii românĭ încă au venit în numĕr considerabil, şi au luat parte activă până în sfêrşit.

După publicarea şi luarea la cunoscinţă a legilor sancţionate, s'a trecut la ordinaţiunile ministeriale.

La punctul 4 s'a luat la desbatere rescriptul ministrului Dr. Gyula Wlassics, în care cere, ca *comitatul Hunedórei sĕ ia un împrumut de 180,000 fl., ca sĕ ajutore şcólele de stat din acest comitat,* declarând, că dênsul — ministrul — va lua asupra sa, ca sĕ se solvéscă ratele acelui împrumut din visteria statului.

Auḑiţĭ vorbă iscusită! Un comitat sĕ ia un împrumut de 180,000 fl., ca sĕ ajutore şcólele de stat!

Comisiunea permanentă prin însu-şĭ vice-şpanul face propunerea, ca rescriptul ministrului sĕ se ia la cunoscinţă cu multă plăcere, ér cu contragerea împrumutului sĕ se încredinţeze viceşpanul.

Venind lucrul la desbatere, d-l *Francisc Hossu-Longin* îşĭ esprimă mirarea faţă de procedura ministrului. Décă ministrul se interesézâ de starea şcólelor de stat, de ce nu s'a îngrijit de ajutorarea lor la compunerea budgetului adresându-se dietei din Budapesta? Orĭ nu a avut cunoscinţă mai înainte de starea acestor şcóle? Atuncĭ ministrul şi-a negligiat oficiul. Séu dóră nu i-a succes sĕ trécă în budget sumele necesare? Atuncĭ cum venim noi, un comitat sĕrac, sĕ luăm asupră-ne greutăţĭ, carĭ pe stat îl privesc? Apoi ce facem în casul, décă actualul ministru va cădé şi va veni altul în locul lui, care nu se va ţiné de angagiamentul luat de d-l Wlassics, şi va trebui sĕ plătim noi acéstă colosală sumă?

Dér — ḑice mai departe d-l Fr. H. Longin — abstrăgênd dela astea, este secret public, mai mult, este lucru ventilat prin ḑiare, că scopul acestor şcóle este *maghiarisarea*, decĭ nicĭ din acest punct de vedere nu putem sĕ sprijinim propunerea comisiunii permanente. Avem noi aicĭ şcólele nóstre confesionale, carĭ încă reclamă ajutor; acestea însĕ sunt aşa ḑicênd copile vitrege ale ţĕrei; nu numai că nu-'s ajutorate, dér li-se pun fel de fel de pedecĭ în desvoltarea şi înaintarea lor, şi décă li-se tinde ceva ajutor, asta se face pe lângă condiţii, carĭ ţintesc la nimicirea caracterului lor confesional şi naţional.

Dér e superfluu a ajutora şcólele de stat din acest comitat şi pentru aceea, pentru-că fiind aplicaţĭ la acelea învĕţătorĭ, carĭ nu sciu limba poporului, sunt slab cercetate. Că nu-s chiar góle, asta este a se mulţumi numai silei, momelelor şi ameninţările, cu carĭ se constrîng părinţii sĕ-'şĭ trimită copiiĭ la şcólele de stat.

Décă statul şi ministrul s'ar îngriji, ca în aceste şcóle sĕ fiă limba de instrucţiune cea română, cum şi legea cere, atuncĭ ar mai avé înţeles propunerea ministrului, — dér aşa *o resping*.

După d-l Fr. H. Longin ia cuvêntul inspectorul şcolar, care nĕcăjit şi de espresia: „*dieta din Budapesta*“, căcĭ — spunea el — nefiind în ţéră altă dietă, cea din Budapesta este dieta ţĕrii, — ḑice, că ajutorarea şcólelor de stat e de lipsă, pentru-că cele confesionale nu corĕspund chiămării lor (nu maghiariséză! — Coresp.) şi pentru asta şcólele de stat sunt chiar îndesuite. Statul are drept, chiar ca şi confesiunile, sĕ întroducă în şcolile sale limba sa oficiósă, pe cea maghiară. Apoi poporul nestricat îşĭ trimite în masse copiiĭ la aceste şcóle, căcĭ vré sĕ înveţe limba maghiară. D-l inspector mai regretă, de ce unii cetăţenĭ ai acestui stat luptă contra rĕspândirii „limbei statului“. Cere primirea propunerii comisiunii permanente.

D-l *Aurel Muntean* (românesce) ḑice, că n'ar avé nimic în contra prefacerei şcólelor în şcóle de stat, décă guvernul ar garanta, că poporul va fi crescut în limba sa, căcĭ nu numai Ungurii au devisa: „nyelvében él a nemzet“ (în limba sa trăesce naţiunea), după cum a ḑis cel mai mare Maghiar, care de altcum n'a vorbit de vre-o naţiune politică. Totuşĭ şi în acest comitat locuit de Românĭ şcólele de stat sunt ungurescĭ, de unde limba română este eschisă, deşi o lege în vigóre ḑice, că în acele ţinuturĭ unde naţionalităţile sunt în preponderanţă, instrucţia poporului sĕ se facă în limba acestuia. Asigurez pe d-l inspector, că nu numai poporul nestricat — şi stricat ar fi se fiă acela, care ascultă de inteligenţa sa, — este setos de sciinţă. Dér pretinde, ca sĕ se pótă desvolta în limba sa.

In fine vorbitorul declară, că nu primesce propunerea din cestiune. La cas de primire, face amendament, ca sĕ se provóce ministrul, sĕ se ţină de legea de naţionalităţĭ şi sĕ întroducă limba română în şcólele de stat; la asta avem drept, căcĭ nu suntem străinĭ şi şi noi contribuim la susţinerea statului.

Vicarul Haţegului, d-l *Nicolae Nestor*, încă combate proiectul, căcĭ nu sunt garanţii, că împrumutul nu va rĕmâné în cârca comitatului. Esceptionéză, că în şcólele de stat se propune numai unguresce, deórece elevii nu pricep acéstă limbă. Dealtcum n'ar trebui forţat lucrul, căcĭ cine simte, că are lipsă de limba unguréscă, o va învĕţa, cum învéţă Sĕcuiul şi Sasul românesce, ca sĕ se pótă înţelege. Nu primesce propunerea.

D-l *F. Hosszu-Longin*, reflectând la vorbele inspectorului şcolar, îl face atent sĕ nu crédă, că cei ce vin aicĭ şi fac oposiţiă ar fi mai puţin patrioţĭ, s'ar interesa mai puţin de instrucţiune. Dér décă D-Vóstră — ḑice d-l Hosszu, vreţĭ sĕ vĕ maghiarisaţĭ, noi venim aicea ca sĕ vĕ spunem: că *odată cu capul nu ne dăm.* Şi suntem în drept a pretinde, ca *instrucţiunea sĕ se facă în limba română.*

Vice-şpanul, reflectând la vorbirile Românilor, négă, că legea de naţionalităţĭ s'ar referi şi la şcólele de stat. Nu-i competentă congregaţia sĕ delibereze, că în şcólele de stat în ce limbă sĕ se facă instrucţia. Statul are drept sĕ se foloséscă de limba sa. Şcolile de stat sunt de folos general.

In fine se primesce propunerea comisiunei permanente, căḑênd amendamentul d-lui Dr. A. Muntean.

La punctul 11 comisiunea de pensionare aduce la cunoscinţa congregaţiunii, că prim-vice-notarul Nádosdi Nándor s'a pensionot, ér comisiunea permanentă propune a 'i se vota remuneraţiune de 300 fl. Este a se sci, că d-l Nádosdi Nándor, *de origine Român*, numit i.şi Sirbina, a servit pe terenul administraţiunii 35 de anĭ, şi că la anii, când şovinismul unguresc nu era încă atât de violent, numitul era ca notar din partea Românilor şi mult timp a tradus protocólele adunărilor generale în limba românnă

Ce om consciențios, de omeniă şi cu praxă îndelungată, a fost putem ḑice, instructor în ale administraţiei tuturor funcţionarilor administrativĭ de astăḑĭ, începênd dela mult încredutul vice-şpan actual până la cel din urmă funcţionar comitatens.

Şi ce i-a fost rĕsplata? Aceea, că în timpul din urmă chiar şi cei mai tinerĭ funcţionarĭ s'au creḑut în derept de multe-orĭ a-l lua în zeflemea, ba în sfêrşit mai că-l împingeau de spate în pensiune, ca sĕ pótă face loc la alţĭ „domnişorĭ“; că în congregaţiunea de astăḑĭ nicĭ unul dintre funcţionarĭ n'a avut un cuvênt de mulţămire şi aducere aminte pentru el, ci au trecut toţĭ peste el, ca peste o slugă, de care numai au trebuinţă. Asta este rĕsplata acelora, carĭ nu sciu de care naţionalitate sĕ se ţină.

După acésta au urmat alegerile şi votările, cu carĭ apoi lucrările de înainte de amiaḑăḑĭ s'au terminat.

In şedinţa de după améḑĭ a urmat o interesantă interpelaţiă adresată din partea d-lui *Fr. Hosszu-Longin în causa persecutărei tricolorului românesc din partea gendarmilor*, amintind în special casul petrecut cu fiicele d-lui preot din Leşnic. O altă interpelaţiă din partea d-lui *Dr. A. Muntean* în causa a 30 ţĕranĭ din Voia, carĭ au fost pedepsiţĭ pentru că au clădit fără permisiune poliţienéscă. Despre acestea şi altele voiŭ raporta mâne.

Coresp.

O alegere de deputat între Slovacĭ.

In 4 Ianuarie n. s'a făcut în cercul Ciaca din comitatul Trencin o aşa ḑisă alegere de deputat. Candidaţĭ erau Ráth Peter din partea guvernului şi Csernoch din partea „partidei poporale“. Alegĕtorii în acel cerc sunt Slovacĭ, despre carĭ scim, că merg mână în mână cu „partida poporală“ a catolicilor. Cu tóte acestea Slovacii n'au putut reuşi sĕ scótă pe can-

---

îl învĕluì în suman, şi merseiŭ cu el la socru-meu. Pe jos nu-l puteam duce, că nu avea încălţii, şi omĕtul era mare. Socrul, ca mai milostiv cătră copil, mi-a dat o bucată de pănură, de am făcut băiatului opincuţe, ca sĕ mai mérgă şi pe jos, unde mi-a fi prea greu. Dér sĕ-l primescă la el în casă, nu se învoì, ci-mĭ spuse órzin: „Da, ai vré sĕ te mântuescĭ de copil, ér tu sĕ apucĭ lumea!“ Gândeam, că întru în pămênt de ruşine, când am auḑit vorbele astea.

„Aşa am apucat drumul cătră oraş, gólă, fără merinde, fără un ban. Dér Dumneḑeu e milostiv, când e nĕcasul mai mare, atuncĭ este El mai aprópe cu darul şi cu mila Sa. Cum eşì din sat, mĕ ajunse o saniă gólă cu doi cai, de gândeai că sbóră. Era a unui orăşan, care dusese bere la noi în sat şi amu întorcea gólă, numai fên era în ea.

— „Unde mergĭ, nevastă?“ mĕ întrebà el stând lângă mine în loc.

— „La oraş aşĭ merge, jupâne; mi-aşĭ căta loc de slujit“.

— „Hai în sanie!“

„Şi mĕ suìi în sanie şi mĕ băgaiŭ în fên cu copilul şi mĕ învĕlì orăşanul cu ţolurile cailor şi nicĭ n'am simţit frigul, ba bietul băiat a chiar adurmit în fên. Pe înserate eram în oraş. Bunul orăşan mĕ oprìi peste nópte la el, ne dete cină şi ne făcù pat de paie jos şi ne dete haine de acoperit. Eram par'că pe altă lume, voiósă şi încreḑută, că Dumneḑeu e cu mine.

„Tot orăşanul şi borésa lui mĕ îndreptară şi unde sĕ capĕt loc de slujit. „Uite“, ḑise borésa lui, „noi ducem lapte la o dómnă bĕtrână, e numai ea cu o fată mută, ce are. Servitórea, care a avut'o, nu-i mai trebue, că-i ulicariţă, umblă la jocurĭ, şi când o trimite undeva, se voesce aşteptându-o. O sĕ vorbesc, póte te-a lua cu copil cu tot; veḑĭ bine, fiind-că ai şi copil şi la acela încă-i trebue hrană, cu atâta îţĭ va fi simbria mai mică“.

— „Slujesc“, îi rĕspunseiŭ, „pe o simbriă cât de mică, numai copilul sĕ fiă cu mine“.

„Şi vorbì muierea orăşanului cu dómna aceea, încă în aceea diminéţă, când îi duse laptele, şi dómna poruncì sĕ merg sĕ mĕ vadă şi sĕ ne tocmim. Eu am mers cu copil cu tot şi din minuta aceea altul mai mult n'am eşit din casa ei. Opt anĭ de ḑile am slujit'o acólea în oraş. La început mi-a dat plată puţină, că de multă nicĭ nu eram vrednică, că nu sciam nimic; după aceea mi-a dat mai multişóră, ér după ce mĕ deprinsei cu obiceiurile domnescĭ, după ce sci-am fierbe mâncărĭ cum mĕ învĕţà ea, după ce sciam spăla şi călca cu fierul, îmĭ dete simbriă şi mai mare, pe lângă ce îmĭ dau voiă sĕ ţin copilul la mine. Aşa prinse copilul a umbla la şcólă, frumuşel era, minte bună ia dat Dumneḑeu de învĕţa atât de bine, cât la toţĭ le era drag de el. Stăpânele mele atâta îl îndrăgiră, încât îi ḑiceau „copilul nostru“ şi-i dau banĭ de cărţĭ şi-i făceau haine din al lor, sĕ-mĭ pot păstra simbria pentru ḑile negre“.

„Câţĭ-va anĭ nu mĕ întêlnìi cu neamurile, că eu din casa stăpânelor nu eşiam, numai când mĕ trimiteau dumnialor undeva. Dér odată, când mergeam la piaţă sĕ cumpĕr una alta, luasem şi copilul sĕ-mĭ ajute la corfă. Atuncĭ mĕ întêlnì cu socru şi-mĭ cerù copilul sĕ-l pórte la capre. Eu aşa m'am mâniat pe el, de în mijlocul piaţului 'i-am ḑis: când era mic şi neajutorat, nu l'ai primit nicĭ pe 2—3 ḑile, acum l'ai luà sĕ te slujescĭ cu el, dér culcă-te p'acea urechiă!

„Când era băiatul de vre-o 13

didatul „partidei poporale“, căci organele guvernului li-s'au pus în cale și i-au oprit, eșa dicênd, cu de-a sila de a-șĭ da votul pentru cine ar fi voit.

S'au petrecut scandale, ca și carĭ numai sub stăpânirea unui guvern unguresc se mai pot întêmpla. Cele ce le spun foile opoziționale unguresci în privința acésta sunt adevĕrate posne. Au fost dușĭ la locul de alegere 160 de gendarmĭ, carĭ au făcut acolo tóte năsdrăvăniile. Pe-o parte dintre alegĕtorii „partidei poporale“ nicĭ nu i-au lăsat sĕ între în sat, altora nu li-s'au dat certificatele de lipsă; mulțĭ dintre ei întrând la locul de votare, au fost scoșĭ afară pe-o altă ușă, fără de-a puté ajunge la urnă; 600 de alegĕtorĭ au fost ținuțĭ afară în frig de diminéța până séra la 10 óre, fără a fi lăsațĭ sĕ voteze; preoții, fiind-că sunt de „partida poporală“, au fost vătĕmațĭ și batjocurițĭ în mod grobian, unii din ei au fost prinșĭ și închișĭ din partea gendarmilor; *chiar și preoții, carĭ atuncĭ umblau cu crucea, fiind Bobotéza catolicilor, au fost luațĭ între baionete și astfel umblau cu crucea dela o casă la alta*, numai ca nu cumva aceștia sĕ pótă da un sfat bun poporului. Pentru deputatul guvernamental, din contră, au putut sĕ voteze în cea mai mare libertate toțĭ câțĭ au voit; chiar și în numele celor morțĭ orĭ absențĭ au fost lăsațĭ sĕ voteze alții.

Acestor și altor ilegalitățĭ guvernamentale este a se mulțămi, cum spun foile opoziționale, că *dintre 1619 alegĕtorĭ*, câțĭ se aflau în acel cerc la 28 Oct. 1896, *numai 591 au putut sĕ voteze.* Dintre aceștia 377 au votat pentru candidatul guvernamental, ér 220 pentru candidatul „partidei poporale“. Sub impresiunea celor petrecute la Cieca publică „Alkotmány“ articolul, pe care-l reproducem la alt loc al numĕrului nostru de adĭ.

O pastorală a Episcopului Mețianu.

Prea Sânția Sa părintele Episcop dela Arad *Ioan Mețianu* a adresat cu ocasiunea S-lor sĕrbătorĭ o pastorală către clerul și poporul eparchial. Fiind acéstă pastorală plină de povețe părintescĭ, atât de bine venite poporului nostru, reproducem din ea următórele:

A venit Domnul nostru Isus Christos sĕ ne spună, că cel mai puternic mijloc de a ne apropia de acea fericită stare, este **lumina cunoscinței**, pe care ni-o amintesce și tropariul acestor s. sĕrbătorĭ, dicênd: *„nascerea Ta Christóse Dumnedeul nostru, rĕsărit'a lumii lumina cunoscinții“*. A venit sĕ ne spună, că numai prin acea lumină putem ajunge atât la cunoscința unui advĕrat Dumnedeu, și a mărețului nostru scop; cât și la alegerea și folosirea mijlócelor, și la delăturarea pedecilor, ce ni-ar sta în cale; a venit sĕ ne spună, că acea lumină se póte ajunge *numai prin învĕțătură și cultură, prin Biserică și Școlă*; adecă: prin desvoltarea tót mai mult a puterilor sufletescĭ tot spre mai multă desĕvêrșire, după disa s. evangelii: (Matheiu 5, 48), *„fițĭ desĕvêrșițĭ precum este și Tatăl vostru cel din Ceriurĭ“*.

Pentru asemenea marĭ descoperirĭ, și pentru neprețuitele marĭ darurĭ și folóse, ce le aduse venirea Domnului pe pămênt, atât acea venire, cât și diua de astădĭ, ce ni-o amintesce, a fost, este și va fi pururea de cea mai mare însemnătate și bucuriă. De aceea s'a și bucurat, încă atuncĭ la nascerea Domnului, de o potrivă ângerii în ceriu și ómenii pe pămênt, cântând: *„Mărire întru cei de sus lui Dumnedeu și pre pămênt pace, și între ómenĭ bunăvoire“*. De aceea s'a arătat și stéua cea neobicĭnuită; de aceea au alergat și filosofii la închinăciunea Domnului; și tot de aceea ne bucurăm și noi astădĭ, iubiților, dimpreună cu toțĭ creștinii de pe fața pămêntului.

Așĭ dorì din suflet iubiților, ca și voi sĕ vĕ apropiațĭ tot mai mult de scopul arătat, și așa tot mai mult sĕ vĕ și bucurațĭ în Domnul, nu numai în aceste s. sĕrbătorĭ, ci și în celelalte dile ale vieții vóstre; dér fiind-că atât scopul, cât și bucuria, se pot ajunge, precum am amintit, numai prin minte luminată, și prin învĕțătura cerută de timpul în care trăim, care durere, lipsesce multora dintre ai noștri: prevĕd érășĭ cu durere, că mulțĭ din ai noștri *nu vor avé parte de adevĕrată bucuriă, până când nu vor îmbrățișa în mĕsură tot mai mare învĕțătura și lumina, mai ales cu fiiĭ și fiicele lor.*

Pentru a vĕ încredința despre acésta, nu vĕ voiŭ aduce dovedĭ, multora póte necunoscute; ci voiŭ dice sĕ privițĭ la ómenii cei cu bunăstare, cei cu vadă și onóre, din jurul vostru, ca sĕ vedețĭ, că și aceia lucră tot numai cu două mânĭ, și décă totușĭ se împărtășesc de mai multă bucuriă, causa este: că ei au mai multă învĕțătură și lumină, că ei nu vĕd, nu-șĭ întocmesc, și nu-șĭ conduc lucrurile, numai după cei doi ochĭ trupescĭ, carĭ pot înșela; ci și după ochii minții și ai sufletului lor, carĭ nu înșală nicĭ-odată.

Séu cu alte cuvinte, că fiind ei mai luminațĭ, își sciu alege și folosi bine mijlócele, precum și a depărta pedecile ce ar sta în calea binelui și fericirei lor, și sciu conduce mai bine și mai înțelepțesce trebile lor; sciu lucra cele bune și folositóre, ferindu-se de cele rele și păgubitóre.

Pentru ca însĕ sĕ vedețĭ încâtva și tristele urmărĭ ale nesciinței, nu vĕ voiŭ spune, cum mulțĭ dintre ai noștri din avuțĭ au devenit sĕracĭ, din ómenĭ vĕduțĭ au devenit nesocotițĭ, din stăpânĭ au devenit slugĭ: ci vĕ voiŭ aminti, iubiților, ceea ce și vedețĭ în tóte dilele, cum la mulțĭ dintre ai noștri, tot numai din lipsa de învĕțătură, s'au mai încuibat și nisce rele stricăcióse și păgubitóre, ce nu se prea vĕd și la alții și mai ales și la străinĭ. Dintre carĭ rele la acésta ocasiune, voiŭ atinge, pe scurt, numai două și anume **lucsul** și **bețiа**.

Lucsul séu pofta de a purta haine séu îmbrăcăminte scumpă cumpĕrată pe banĭ grei, este o slăbiciune tare lățită în unele părțĭ, mai ales între femeile poporului nostru.

Lucsul este o slăbiciune, care sĕrăcesce și ruinéză pe mulțĭ dintre ómenii noștri, pricinuesce traiŭ rĕu între căsĕtorițĭ, împingêndu-i la multe fapte rele și urîte. Ba de multe-orĭ și la stricarea căsĕtoriei.

In loc ca ómenii, în timpurĭ bune, sĕ adune câte-va și pentru dile grele, prin slăbiciunea de a purta haine scumpe cei mai mulțĭ își pierd averile, casele și pămênturile părintescĭ, și din ómenĭ cu bună stare, ajung așa dicênd pe drumurĭ. Decĭ cum s'ar și puté bucura asemenea ómenĭ, ajunșĭ la așa stare tristă și durerósă, mai mai ales sciind, că ei înși-șĭ pórtă vina acelor rele; dér cum ne-am puté bucura și noi ceilalțĭ, vĕdênd starea cea tristă a unora dintre ai noștri.

In dilele părinților noștri nu cunosceau ómenii atarĭ slăbiciunĭ. Bărbații dimpreună cu soțiile și pruncii lor purtau haine mai modeste, lucrate în casele lor; ba încă mai și vindeau din lucrul soțiilor lor. Bărbații erau făloșĭ pe hainele lucrate de soțiile lor, precum și pruncii de hainele făcute de mama lor.

Atuncĭ mai tóte femeile erau adevĕrată cunună a bărbaților, precum le descrie și înțeleptul Solomon, dicênd: *„Muierea bărbată e mai scumpă decât petrile cele de mult preț, lucréză bărbatului sĕu lucrurĭ bune; mânile sale le întinde spre cele de folos; și cótele sale le întăresce la fus, toțĭ ai casei ei sunt îmbrăcațĭ de mânile ei, și pentru acésta cinstițĭ între ómenĭ și în adunărĭ“*. Astădĭ însĕ durere, o mare parte din femei nu-șĭ mai fac haine nicĭ lor, nicĭ bărbaților, nicĭ pruncilor lor; ci boltașii séu negutătorii îmbracă aprópe pe toțĭ cei din casă; pe banĭ scumpĭ, câștigațĭ cu grea sudóre. Și fiind-că de multe-orĭ, ómenii nu le pot și plăti; așa mare parte se fac pe datorii se întabuléză pe pămênturile și casele ómenilor, ér décă datoria nu se plătesce la timp acele pămênturĭ și case se bat la tobă, și stăpânul lor de mai 'nainte rĕmâne cu soția și pruncii pe drumurĭ.

Dér apoi chiar și décă casele și pămênturile n'ar ajunge la tobă, de loc ce se întabuléză datorii pe ele, acelea nu mai sunt ale vechilor proprietarĭ; ci ale creditorilor, carĭ s'au întabulat pe ele, ér vechii stăpânĭ devin numai arendatorĭ ai pămênturilor și ai caselor lor, avênd a plăti celui întabulat în tot anul o anumită sumă de banĭ. Astfel acei ómenĭ n'au nicĭ case, nicĭ pămênturĭ; dér nicĭ măcar haine; căcĭ hainele cumpĕrate pe datoriă, fiind neplătite, nu sunt ale lor, ci ale celui ce le-a vêndut, și așa cel ce pórtă haine cumpărate pe datoriă, pórtă așa dicênd haina altuia.

Ětă, iubiților, în puține cuvinte tristele urmărĭ ale lucsului. Tot asemenea se póte dice și despre bețiă, și încă în mĕsură mai mare, căcĭ din bețiă provin încă și mai multe rele. Și apoi ea mai ruinéză și sănĕtatea ómenilor.

Decĭ vĕ întreb pe voi, nu este așa? ér décă așa este, óre acei frațĭ ai noștri, carĭ sunt molipsițĭ de acele rele, sĕ nu vadă, cum îi prăpădesc; cum îi duc la cea mai grozavă serăciă, și sĕ nu aibă atâta înțelepciune ca sĕ fugă de acele rele?

Care om înțelept, vĕdênd acésta, nu s'ar părăsi de asemenea rele, care om ar fi atât de dușman șie-șĭ și familiei sale?

Decĭ décă voițĭ, iubiților, sĕ avețĭ parte de bucuriă, atât în decursul acestor s. sĕrbătorĭ, cât și în decursul vieții vóstre, — și cine n'ar voi acésta? — décă voițĭ a înainta, din di în di tot la mai multă bunăstare, vadă și onóre, cuprindênd loc tot mai de frunte între ómenĭ și ținênd pas cu celelalte popóre: ascultațĭ sfatul meu părintesc și îmbrățișațĭ tot mai mult învĕțătura și lumina, căcĭ numai cu ajutorul învĕțăturii și al luminii vĕ vețĭ sci feri de rele, și vețĭ sci urma cele bune. Numai prin învĕțătură și lumină, prin luminarea ochilor minții și ai sufletului, în mĕsură tot mai mare, vețĭ sci întocmi și conduce bine și înțelepțesce afacerile vóstre, alegênd și făcênd cele bune și lăpĕdând cele rele și păgubitóre, precum fac toțĭ ómenii cei înțelepțĭ.

Tot numai luminându-vĕ vețĭ înțelege, că este pĕcat rĕsbunătoriu a cheltui cu ușurință munca și sudórea vóstră pe lucrurĭ netrebnice, cum este și *lucsul* și *bĕutura* peste mĕsură, fără de care putețĭ fi; precând din contră; prisosul aceleia ar trebui sĕ-l crutațĭ pentru dile grele.

Dér fiind-că la tóte acestea, pe lângă voința omului, se mai cere și ajutorul cel puternic al lui Dumnedeu: ținețĭ din tóte puterile la sfânta lui religiune, ca sĕ și dobândițĭ acel ajutor, și ca tóte lucrările vóstre sĕ fiă însoțite de darul și binecuvêntarea lui Dumnedeu, ținețĭ din tot sufletul și la datinele religiunii străbune, ca sĕ avețĭ și binecuvêntarea fericiților voștri părințĭ.

Literatură.

Enciclopedia Română. Acum a apărut fasc. II din Enciclopedia Română editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român de *Dr. Corneliu Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii — 1 fascicol fl, 1. — pentru România Lei 2.50

Acest dicționar enciclopedic se lucréză de aprópe 200 de autorĭ distinșĭ și apare în editura librăriei *W. Krafft* în Sibiiu, în estensiune de *cel puțin 2 tomurĭ* de câte 60 cóle de tipar, cu numeróse ilustrațiunĭ și harte. Publicarea se face în fascicole de câte 6 cóle, 10 fascicole formézá 1 tom. Fascicolele apar în intervale de 6 sĕptămânĭ. Abonamentele se pot face: la editorul W. Krafft în Sibiiu, și la tóte librăriile. Abonamentele obligă la procurarea opului întreg și se pot face pe lângă achitarea anticipativă a prețului cel puțin pentru câte un fascicol, orĭ pentru câte un tom. Abonații primesc fascicolele *franco.*

---

anĭ, voìi sĕ-l dau la un cojocar sĕ-l învețe cojocăria, dér de-o parte Trandafir nu se prea învoia, ér de altă parte dascălii lui atâta-mĭ tot ceterară sĕ-l las la școlă, că învață bine, că s'a alege om mare din el, până în urmă mĕ învoìi, cu atât mai vêrtos, că și stăpâna mea dicea sĕ-l las la școlă.

„La anul după aceea venì la noi un domn mare, frate al dómnei. A stat la noi vre-o dóuĕ sĕptĕmânĭ. Ěr când a plecat m'a întrebat, că n'așĭ fi învoită sĕ merg cu dómna la dumnialui, la Viena? Stăpâna încă mĕ chiămà, ér eu mĕ vorbìi cu Trandafir. El, vedĭ bine, sta sĕ sară 'n pod de bucuriă, că póte merge la Viena. Așa mĕ învoìi și de-odată cu tómna, stăpâna mea vêndù casa din oraș și ce avea pe lângă casă, și ne-am pachetat și am mers la Viena. La anul după aceea dómna a murit, dér eu am stat tot la fratele dómnii cu domnișóra cea mută și cu Trandafir, până a gătat tóte școlele. Astăvéră, când a căpĕtat diploma, a spus domnului, că el o sĕ cerce dóră va căpĕta loc aicĭ în Ardeal. Domnul 'i-a spus, că de nu capĕtă în Ardeal, o sĕ-i umble el de rênd sĕ capete acolo aprópe de Viena. Dér a dat Dumnedeu și și-a căpĕtat loc.... De aci înainte, draga mea, scìi povestea“.

— „Vai, că prin multe ai trecut, mamă!“

— „Așa trece omul, trăind în lume; dér óre pe ce vreme trăim?“

— „Sunt nóuĕ și trei pătrare... Ěn' ascultă și d-ta, mamă, par'că aud clopoței?!“.

— „Va fi Trandafiir“. . . .

. . . .

— „Bună séra... dér ce-i? N'ațĭ mers la petrecere?“

— „Cum? fără tine?“

— „De vrețĭ, putem merge. Eu sunt gata și sunt voios, că a scăpat muierea și are un voinic de fecior ca un turc“....

Peste un pĕtrar de óră întrà în sala cea mare a ospĕtăriei o damă mai bĕtrână, o damă tinĕră și un domn înalt, spătos, frumos.

— „Sĕ trăéscă doctorul!“ rĕsunà sala.

— „Și dómnele?“ rĕsunà a dóuĕ óră.

— „Vei fi pedepsit, doctore“, dise primarul, că vìi prea târdiu. Sunt dece și mai bine.

— „Mai ai un ceas și trei pătrare din anul cel vechiŭ; păn' atuncĭ putem trage un chef cătunesc“.....

Și petrecerea se continuà animată păn' la miedul nopții. Atuncĭ îngropară anul cel vechiŭ; doctorul, ca ginere de protopop, se făcù popă și-l îngropà, dér primarul îi dise: „Păn' acum sciam, că doctorii numai omoră, dér îngropăciunile sunt păstrate, pentru preoțĭ“.

Ěr protopopul, ca om cunoscĕtor de scripturĭ, rĕspunse: „In timp de lipsă tot omul póte boteza și îngropa“.

Așa-șĭ petrecura atuncĭ bravii locuitorĭ din Frumósa în ajunul anului nou; cum vor fi făcênd acum, nu sciu; un lucru însĕ sciu, că mama doctorului Trandafir e cea mai fericită mamă, ér Trandafir cel mai recunoscĕtor băiat către mama sa.

Poporul din Frumósa dice: Doctor ca al nostru nu cred sĕ mai fiă pe podul pămêntului. Ěr despre dómne dice: Dómnele par'că numai din zăhar sunt făcute, așa umblă de cu trébă bună cu ómenii, ce le calcă casa. Dómna Rosalia în fiă-care séră de anul nou, rógă pe sócră-sa sĕ-i spună povestea ei, sĕ o audă și copii. Și ea li-o spune, ér cei ce o ascultă plâng când aud nĕcasurile ei și se bucură când vĕd, că Dumnedeu a scăpat'o la bine.

I. P. R.

Ca expediarea sĕ nu sufere nicĭ o întârdiere, prețul fascicolului următor este a se achita cel mult în 30 de ḑile după primirea celui premergĕtor. Pentru înlesnirea solvirii abonamentului se pun la disposiția On. abonențĭ din Ungaria bilete de plată de ale cassei de păstrare postale. Pentru a evita eventuale erorĭ se cere, ca cu ocasiunea trimiterii prețului de abonament sĕ se noteze pe cupon N.-rul aflător pe învĕlişul în care se trimit fascicolele Enciclopediei Rom. D-nii abonențĭ sunt rugațĭ — în interesul lor propriu — a anunța la timp eventuale schimbărĭ de locuințe (adrese). După terminarea publicărei opul se va vinde în librării cu un preț *ridicat*. Deposit general pentru România la librăria Carol Müller în Bucurescĭ (Calea Victoriei 53).

*

Tabele de părete. Suntem rugațĭ a publica următorul avis: Pentru orientarea d-lor abonențĭ şi ca rĕspuns d-lor colegĭ, ce-mĭ fac întrebărĭ, cu onóre rĕspund, că „Tabelele de părete“, 14 N-re sunt gata. celelalte 4 sunt acum în lucrare. Aşa, în curênd, după ce vor fi complete (18) le voi espeda celor ce au trimis prețul la adresă, ér' celoralțĭ cu recepere postală (rambursă) Lucrarea este fórte succesă. Pentru şcólele sĕrace avem abonate 46 esemplare. La timpul sĕu îmĭ voi ține de datorie a face cunoscut On. public numele şi adresa generoşilor dăruitorĭ şi amicĭ ai şcólei. *Lipova* 29 Decemvre 1896. *Ioan Tuducescu*, învĕțător.

Internatul pentru studenții românĭ în Cernăuțĭ.

— *Lux în rebus.* —

Din Bucovina, Dec. 1896.

Se scie acuma pretutindenea între Românĭ, că în Cernăuț s'a înființat un internat, în care sé se crescă copiiĭ sermanĭ în spiritul nației şi în frica Domnului.

O astfel de instituțiune măréță în acéstă țéră, atât de espusă potopului Garonei — năvălirilor aprige, nimicitóre, devăstătóre ale inimicilor noştri secularĭ — e necesară ca lumina ochiului. Precum fiăcare om nu póte trăi fără de aer, aşa şi noi nu putem esista fără de un gimnasiu român în capitala țĕrei, dér deóre-ce conlocuitorii semiticĭ, polonĭ, mazurĭ, etc., pripăşițĭ printre noi de vre-o câțĭ-va anĭ; deóre-ce — ḑic — aceştĭ veneticĭ hrănițĭ la sînul nostru s'au opus înființării unei atare scolĭ dorite de întréga românime, cel puțin un internat pentru copiiĭ noştri a fost neapĕrat necesar. El e aceea pentru noi, ce-i pânea de tóte ḑilele pentru trupul nostru. Fără de un internat, care sĕ fiă scutul copiilor noştri, noi Românii din țera mândră — a fagilor am fi de sigur înghițițĭ de potopul cel mare şi cotropitor al Garonei, de care catastrofă fatală sĕ ne ferésca Dumneḑeu!...

De aceea ómenii noştri, cei binevoitorĭ, iubitorĭ de nație, de credința ortodoxă şi de limba maternă, cei cu privirĭ mai înalte, mai largĭ şi cu minte ageră, vĕḑênd, că a ajuns mucul la deget şi cuțitul la gât, s'au pus pe lucru, au împărțit liste pentru facerea de colecte în banĭ în tóte părțile, au ridicat un țipet de durere şi de desperare, apelând la marinimositatea şi bunătatea fiă-cărui Român, ca sĕ contribue cu drag şi multă aplecare pe cât se póte de mult pentru realisarea acestui scop sublim.

Au şi contribuit mulțĭ pentru acest scop dela început şi până acuma şi resultatul e îmbucurător, după cum sĕ vede mai din fiă-care numĕr al „Gazetei Bucovinei“. Internatul e acuma o faptă împlinită numai întreb, óre o sémă nu puteau sĕ dea pentru acéstă întreprindere, salutară mai mult, decât au dat? Óre părintele Bacinschi din Ilişeştĭ, care are vre-o 32 de fălcĭ de loc — sesie — şi avere proprie destul de mare, strînsă tot între Românĭ, n'ar fi putut da mai mult de 5 fl? Ce model póte sĕ fiă d-sa în privința acésta ca protopresviter al ținutului sĕu pentru preoții sĕi supuşĭ şi pentru cooperatorii, cei ce n'au nicĭ casă, nicĭ sesie, nicĭ salar mai mare, decât al unui diurnist? Se vede, cât de tare îl trage inima pe Rus pentru luminarea Românului; cu tóte acestea pânea moldovenéscă e bună: ea e dulce, nu-i aşa?...

Tot aşa de marinimoşĭ au fost şi parochii: Constantin Sbiera din Siret şi N. Carauş din Ciudeiŭ! Eu nu le pot acestor domnĭ cu dare de mână alta spune, decât, că le gratulez: sĕ le fiă de bine. Se vede, că ei au simț pentru nație: eu unul în locul lor m'aşĭ ascunde şi nu m'aşĭ arĕta mai mult nicĭ prin oraş, nicĭ prin sat, căcĭ e alt-ceva, când n'are omul de unde da. D-le Sbiera! ai dat ceva, însĕ atâta au dat şi unii cooperatorĭ, deşi îs ca vai de ei...

Mai ascultațĭ ceva, mai ascultațĭ! parochul Hostiuc, mĭ-se pare, că cel din Camênca, după cât am auḑit, sĕ fi dat numai un (1) florin. Décă-i aşa, atuncĭ sĕ sciţĭ, că acest domn nu mĕ mai vede în viéța sa ca óspe pe la casa d-sale.... Cât sĕ dée atuncĭ cantorii bisericescĭ, carĭ, ca şi cooperatorii, au devenit în privința sĕrăciei proverbialĭ?... Şi unii din diregĕtorii nostri ar puté contribui ceva mai mult pentru internat. Adese-orĭ cheltuesc o sémă din ei 10 până la 20 fl. póte chiar într'o séră -acolo, unde n'ar trebui sĕ o facă acésta; decĭ óre n'ar puté sĕ sacrifice şi ei ceva mai mult pentru altarul nației? póte nu-i drept?

Puțină bucuria mi-au făcut şi d-nii învĕțătorĭ superiorĭ Ieşan din Câmpulung şi G. Braha din Ciudeiŭ; tot aşa şi mulțĭ alțĭ învĕțătorĭ mai ales de pe la sate...

Ospĕtărescu.

Convocarea Secțiunei Predeal a Ligei.

1896 Decemvre 24.

Membrilor Secțiunei Predeal a Ligei li-s'a adresat următórea convocare:

Domnule membru,

Comitetul central esecutiv al Ligei Culturale vĕ aduce la cunoscință, că a luat hotărîrea de a convoca un congres extraordinar în ḑiua de 12 Ianuarie 1897 în scopul restabilirei bunei înțelegerĭ în sînul Ligei. Cu onóre decĭ vĕ rugăm, sĕ binevoițĭ a lua parte la *Adunarea generală extraordinară a secțiunei nóstre*, care se va ținé *Mercurĭ 8 Ianuarie 1897* óra 5—7$^1/_2$ p. m. în localul Primăriei (Azuga).

La ordinea ḑilei: alegerea a doi delegațĭ, carĭ sĕ represinte secțiunea nóstră la Congres.

Avênd în vedere situația escepțională a Ligei, precum şi scopul pentru care se face convocarea Congresului; avênd în vedere, că secțiunea nóstră este în rêndul cel dintâiu în țéră, şi ca atare sunteţĭ chiămațĭ sĕ alegețĭ pe delegațĭ, carĭ sĕ represinte şi de astă-dată secțiunea nóstră cu demnitate basațĭ fiind pe patriotismul D-V., sperăm, d-le Membru, că vețĭ binevoi de a lua parte la acéstă adunare generală extra-ordinară.

NB. Conform art. 13 din statute, Membri, carĭ nu vor fi achitat cotisațiunile pe trimestrul precedat adunării generale, nu pot lua parte nicĭ la şedință, nicĭ la vot.

Primițĭ frățescile nóste salutărĭ.

Archimandrit Dionisie, președinte. *D. Răpeanu*, secretar.

Producțiunĭ şi petrecerĭ.

Reuniunea română de cântărĭ şi musică din Oravița mont. arangiéză în séra de Sân-Vasiiu, Marțĭ în 31 Decemvre v. 1896 în sala hotelului „Coróna ung.“ din Oravița mont. o producțiune cu următorul

Program: 1) G. Dima: „Mama lui Stefan cel mare“, baladă de D. Bolintinean pentru cor micst, soli (sopran d-şóra Ana Copie şi bariton d-l Mic. Baiaş) şi piano. 2) Ed. Wachmann: „Pe lac“, cor bărb. 3) J. Costescu: „Doină ḑic“, cor bărb. 4) *: „La isvor“, cor micst. 5) Mendelssohn: „Coróna Moldovei“, cor bărb. 6) C. Porumbescu: „La malurile Prutului“, vals pentru cor bărb. — urméză joc. Intrarea de persónă pentru membrii reuniunii şi familia lor 50 cr., ér pentru nemembri 70 cr. Inceputul la 8 óre séra.

*

Plugarii din Bocşa-montană invită la producțiunea musico-teatrală, ce se va ținé în 1 (13) Ianuarie 1897 în sala „Ospĕtăriei marĭ de-acolo“. Intrarea de persónă 60 cr. Inceputul 7$^1/_2$ óre séra. Pentru comitet: George Vuc, preşedinte; Trifon Jeba, cassariu; Petru Mărian, Const. Ciula, notarĭ; Ioan Vuc, George Pêrvu, controlorĭ. Venitul curat e destinat pentru facerea unei bine teatrale. Oferte marinimóse — la adresa D-lui Petru Vêrdeu, jude com. — se primesc cu mulțămită şi se chitéză în public.

Programul: 1) „Dorul înstrăinatului“, cor bărbătesc de I. Vidu. 2) „Avinte şi Pepelea“ de V. Alexandri, predat de Const, Ciulă, Petru Tina şi Iconia Eneşel. 3) „M'aş mărita“, cor mixt de Timoteiŭ Popoviciŭ. 4) „Nunta țĕrănéscă“ de V. Alexandri, representată prin: Const. Novac, Petru Vêrdĕu Moise, Ioan Sperneac Băros, Simion Jeba, Nasta Jeba, Ioan Once Micli, Iova Jura, Petru Vêrdĕu. — 5) „Tacĭ barbate“ cor mixt de Ioan Vidu. După producțiune urméză jocul, cu capela musicală din Bocşa-montană.

*

Concertul diletanților românĭ din Hațeg, în favorul înfrumsețării promenadei, se va da Marțĭ séra de Silvestru: 31 Decemvre v. 1896 în sala hotelului „Mielul de aur“.

Program: 1) „Ouverture Freischütz“, p. patru mânĭ de Weber. Esec. de D-nele *Octavia Barițiu* şi *Victoria Popovicĭ*. 2) „Reverie russe“, p. vióră şi pian de J. Schlosser. Esec. de D-l *Cornel Popovicĭ* şi D-na *Octavia Barițiu*. 3) „Visul“, cântec pentru voce şi pian de Gozlan. Esec. de D-nele *Elena Popovicĭ* şi *Octavia Barițiu*. 4) „Variations sur une Oir favorit Serbes“, pentru pian, solo. Esecutat de D-şóra *Emilia Roman*. 5) *a)* „Berceuse slave“, pentru vióră şi pian de F. Neruda *b)* „La Straniera“, pontru vióră şi pian de Ch. Danela. Esecutate de D-şóra *Ersilia Popovicĭ* şi D-na *Victoria Popovicĭ*. 6) „Barbier de Şevilla“, cântec pentru voce şi pian de Rossini. Esecutat de D-nele *Elena Popovicĭ* şi *Octavia Barițiu*. 7) „Symphonie concert“, trio pentru 2 vióre şi pian de Ch. Danela. Esecutat de D-l *Cornel Popovicĭ*, D-şóra *Ersilia Popovicĭ* şi D-na *Victoria Popovicĭ*. — Tablou viu: representarea Anului-Nou. Inceputul la 8 óre séra. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită şi se vor publica prin diare. Prețul locurilor: Locul I. 1 fl.; locul II. 70 cr.; locul III. 40 cr.; Parter 30 cr. După concert, dans.

*

Tinerimea română din Cristian, lângă Braşov va arangia în séra ḑilei de 1 Ianuarie (Anul nou). O petrecere cu dans în sala hotelului „Pomul verde“. In pausă se va juca „*Căluşerul*“ şi „*Bătuta*“. Intrarea 60 cr. Venitul curat este destinat *pentru înființarea unei bibliotecĭ poporale.*

HIGIENA.

Microbii din gură.

Tare mulțĭ microbĭ se află în gura fiă-cărui om. Un doftor frances a găsit în gura unui om sănĕtos 19 felurĭ de microbĭ. Şi în microbii din gură sunt de multe-orĭ unii din cei mai primejdioşĭ, bunăóră microbii difteriei, ai ofticei şi alții. Tot între microbii din gură se află şi microbii aceia, ce ne găuresc şi ne strică dinții şi măselele, aşa încât gura nóstră este un adevĕrat ascunḑiş pentru mulțime de ucigaşĭ şi bandițĭ, carĭ pândesc numai prilegiul, ca sĕ ne scurteze ḑilele. Dómne, şi când gândescĭ, că unii ómenĭ nu-şĭ spală gura cu anii, încât duhórea din gurile lor o simțescĭ mai rĕu decât putórea unuhoit, şi când mai gândescĭ, că mătuşĭ, orĭ uncheşĭ, orĭ nănaşĭ, orĭ leilicĭ cu gurĭ de aceste pline de ciuma tuturor bólelor, sărută copilaşĭ micuțĭ în buze şi-i umblu de bólele lor cele pline de microbĭ, atuncĭ ḑeu nu scii ce sĕ mai ḑicĭ.

Nu lăsațĭ, părinților, carĭ avețĭ copii, nu lăsațĭ pe nicĭ un om sĕ vĕ sărute copiiĭ în gură, şi nicĭ voi sĕ nu vĕ sărutațĭ copiiĭ în gură, décă gurile nu vi's spălate şi curate! In gurile cele pline de spurcăciunĭ ale multor ómenĭ se află, după cum am spus, microbii difteriei, ai ofticei şi alțĭ microbĭ primejdioşĭ, şi de multe-orĭ se póte întêmpla, că o mătuşă cu gura spurcată de microbĭ sărutându-l în buze pe micul ei nepoțel, îi bagă nepoțelului veninul morții în trup.

Şi ca sĕ nu se mai afle ómenĭ de ai noştri cu gurĭ atât de pline de duhorĭ şi spurcăciunĭ de microbĭ, noi dăm de grijă fiă-căruia, ca sĕ-şĭ spele gura cu apă curată amestecată cu sare séu cu oțet în tótă ḑiua diminéța când se spală pe mânĭ şi pe obraz, apoi după fiă-care mâncare şi séra înainte de culcat. Microbii cei mulțĭ din gură se plodesc mai ales din rĕmăşițele mâncărilor ce rĕmân pe dințĭ şi printre dințĭ şi măsele. Putreḑind acolo rĕmăşițele acele, dintr'însele se fac cuiburĭ întregĭ de microbĭ. Ca sĕ nu sĕ întêmple acésta, gura trebue s'o spălăm după fiă-care mâncare, aşa încât sĕ nu rĕmâe într'însa nicĭ o rĕmăşiță de mâncare. Sunt prin cele dughenĭ nisce periuțe anume de spălat dinții, şi n'ar fi lucru mare, décă ómenĭ de ai noştri ar da 20 orĭ 30 cruceri pe o periuță de acele, ca sĕ-şĭ ție gurile curate.

Mai dăm de grijă, că părinții, carĭ au copii, sĕ-şĭ deprindă copiiĭ de micĭ a-şĭ clăti ceriul gurei în tótă diminéța cu apă amestecată cu sare séu cu oțet, pentru că microbii fug de acrélă şi de sare.

Şi ar fi bine, ca şi părinții preoțĭ sĕ ție cuvêntărĭ prin bisericĭ despre sănĕtate şi despre curățenie, pentru că sănĕtatea îi comóra cea mai scumpă a omului şi preoții sunt datorĭ sĕ grijéscă nu numai de binele sufletesc, ci şi de cel trupesc al păstoriților lor. Óre de ce în multe sate mor aşa de mulțĭ copii şi ómenĭ mai în vêrstă, încât de multe-orĭ numerul morților întrece pe cel al născuților? Mor de nevoi şi de nĕcazurĭ şi de lupta cu sĕrăcia, dér mor pe un cap şi de aceea, pentru că ómenii noştri nu sciu a griji destul de bine de curățenia şi sănĕtatea lor.

„Deşteptarea“.

Snóvă.

Țiganul la popa.

Rătăcesce un Țigan drumul când se întorcea dela oraş, unde se dusese sĕ vêndă nisce scóbe, şi abia după mult umblet nemeresce într'un sat tocmai când se înoptase de tot. La marginea satului vede o casă mai curățică. Bate la uşe şi aude un glas bărbătesc întrebând dinăuntru:

— Cine e acolo?

— Om bun, rĕspunde Țiganul.

Stăpânul casei trase zăvorul de dinăuntru, crepă uşa şi se uită sĕ vadă cine e.

— Dă-mĭ sălaş nóptea asta, taica părinteo, (că popă era stăpânul casei) că uite ham rătăcit satul şi ți-oi face şi io niscai trébă.

L'a lăsat popa de a intrat în casă.

Țiganul, 'i-a mulțumit şi-a întins într'un colț o dulamă ce o avea pe el şi s'a trântit sĕ se culce.

In vremea asta preotésa întinse o masă... scii d'alea popeştĭ, se aşédă cu popa şi îmbucă....

Țiganul de colo:

— Iii, taică părinteo, ce mai mâncare dĕu!

— Ei, păi Țiganul tot Țigan.... Nu-țĭ ajunge că nu te lăsai sĕ degerĭ afară, acum

mai cerĭ și de mâncare, dise popa, care era sgârcit foc.

— Bine parinteo, sărut mâna, nu te supăra, că eu nicĭ n'am cerut nicĭ nimic, dér décă e așa, o sĕ fac și eu ce a făcut tata când nu i-a dat sĕ mănânce și sĕ cadă pĕcatul asupra dumitale.

Se gândi popa la vorbele Țiganului și se cam înfricoșă.... Cine scie ce o fi făcut tată-sĕu, cugetă popa, o fi schinguit pe cineva, l'o fi omorît..... Cine scie!... Dracu mĕ puse sĕ-l primesc în casă?... Acum mai bine sĕ-i dau sĕ scap de belea. Ii dădŭ.

Mâncă Țiganul de par'că se băteau dece nebunĭ la gura lui. După ce vĕdŭ popa, că s'a săturat îl întrebă:

— Ia spune, mĕĭ Țigane, ce diceai că a făcut tată-tĕu când a cerut de mâncare și nu 'i-a dat?....

— Ce sĕ facă, cinstite părinte, sĕracul?... S'a culcat nemâncat!

(„Fóia pentru toțĭ“).

Dum. Stăncescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Garderoba Impĕratuluĭ Wilhelm al II.

Greu póte sĕ-șĭ facă cine-va o ideie de garderoba Impĕratului Germaniei Wilhelm al II. Acéstă garderobă conține uniformele tuturor regimentelor din armata Prusiană, cu respectivele șepcĭ, căscĭ, ciucurĭ, epolete de mică și mare ținută, săbii, chiurase etc. și când dicem tóte regimentele înțelegem: infanteriă, artileriă, ulanĭ dragonĭ, chiurasierĭ, etc. la carĭ apoi trebue sĕ adăogăm și marina.

Impĕratul este proprietar al mai multor regimente: Bavareze, Saxóne, Badeze, Wurtembergeze, și are prin urmare uniformele corĕspundĕtóre, cu accesoriile trebuinciósе. Este în fine proprietarul sĕu comandantul onorific al mai multor regimente străine de infanteriă și cavaleriă, în Austria, Rusia, Italia, Englitera, Svedia. Admiral în marina englesă și svedesă și pentru fiă-care regiment are evident uniforma corĕspundĕtóre. Numai uniformele străine umple douĕ odăi, ai căror părețĭ sunt garnisițĭ complect cu dulapurĭ încărcate de uniforme.

Pentru întrebuințarea obicĭnuită, Impĕratul are uniforma pentru tóte ținutele, de general și Admiral. Se adaogă apoi hainele de vĕnĕtóre, uniforma de vĕnĕtóre nu de mult introduse, uniforma Jacht-Club engles și german, hainele civile de iérnă și de vară, costume de sport pentru Lawn-Tennis etc.; fiă-care din aceste costume au părăriile, mănușile, cismele, bastónele corĕspundĕtóre; în fine albiturile și cutiile cu nasturii de piept și manșete, inele etc. etc.

Nu esistă un magazin de haine militare sĕu civile ca sĕ fiă așa de bine asortat ca garderoba Impĕratului.

Ingrijitorul (garderobier numit) are mai mulțĭ subalternĭ carĭ se pricep în ale croitoriei; aceștia îngrijesc de nasturĭ și de micele reparațiunĭ de făcut, carĭ se observă o mare economiă, mai ales în ceea ce privesce uniformele. Tunicele împĕratului sunt prefăcute de 3—4 orĭ, reînoindu-se gulerul epoleții etc. Și cu hainele civile se face cât se póte economiă.

De garderoba împĕratului se țin și decorațiunile. Se apreciéză valórea tuturor decorațiunilor la un milion de mărcĭ. In călĕtoriă Impĕratul ia cu sine decorațiunĭ în valóre de 600,000 mărcĭ și sunt așeḑate în anume lădĭ de metal, sub preveghеrea unor funcționarĭ specialĭ dela curte.

*

Tragedia unuĭ filosof.

Un om bătut de sórte voi sĕ-șĭ pună capĕt vieții sale nenorocóse într'una din dilele trecute în Viena. Acest om este profesor de filosofiă cu numele Kordesch, care a voit sĕ se otrăvéscă cu morfium, dér nu-i succese, pentru-că a fost vĕdut de alții și împiedecat dela fapta infiorătóre.

Astădĭ zace în spital nenorocitul, a cărui viața întrégă n'a fost decât chin și suferință. Kordesch a fost un profesor învĕțat. In etate de 30 de anĭ se însură cu o fată bogată din Paris, cu care avŭ 5 copii. El și-a înființat o tipografiă în Marburg (Stiria) și aici a edat și a redactat mai multe foi. In întreprinderea acésta fŭ fără noroc. După câțĭ-va anĭ se întórse érășĭ sĕrac în patria sa natală în Laibach. Nu mult după acésta se duse dimpreună cu familia sa în lumea nouă (America) ca sĕ-șĭ cerce norocul.

Timp de șése anĭ a petrecut în Brasilia, dér n'a putut nicĭ sĕ-șĭ câștige avere cât de puțină, nicĭ măcar sĕ capete vr'un câștig sigur. Lipsit, amărît și descuragiat se reîntórse din Brasilia și veni în Triest.

Abia ajunse pe pămêntul european și din nou îl persecută sórtea nemilósă. Pe stradele Triestului trecŭ un car încărcat cu butóie peste profesorul Kordesch. A fost transportat în spital, unde a suferit cele mai marĭ chinurĭ timp de 3 anĭ și de 13 orĭ a fost operat. După-ce Kordesch a scăpat din spital, soția sa a dispărut; a căutat'o pretutindenea, dér n'a aflat'o. Copiiĭ lui au fost dațĭ într'un institut de crescere de către nisce ómenĭ marinimoșĭ.

Lovitura acésta de pe urmă într'atâta îl supĕră, încât înebuni. Acéstа însĕ nu durà mult. După câte-va sĕptĕmânĭ a fost eliberat din casa de nebunĭ și cu sufletul rĕnit de mórte de-aci plecă spre Viena, ca sĕ-șĭ caute din nou soția, pe care n'o putea uita. Aci asemenea nu-șĭ află soția și lipsit de orĭ-ce ajutor material, cădŭ în desperare, se hotărî sĕ-șĭ curme firul vieții sale și încercă a se otrăvi cu morfium. Dela faptul acesta însĕ a fost reținut. De present se află în spital, unde medicii se silesc sĕ-l însănătoșeze, ca din nou sĕ-șĭ încépă șirul suferințelor.

Transformare. Ca echivalent cu teoria despre schimbarea valorii noțiunilor, sulevată de Nitzsche, se vorbesce de cât-va timp și despre o "transformare în folosirea unui important articol de traĭ dilnic care e recomandat chiar din partea medicilor tot mai stăruitor. E vorba, ca întrebuințare cafelei de bóne, stricăcióså sănĕtății, sĕ fiă cât se póte mai restrinsă înlocuindu-sĕ cu cafeaua Malz, care conform numeróselor cercetărĭ scientifice ofere, din punct de vedere sanitar, marĭ avantajiĭ. Mișcare, din ce în ce mai întinsă în chestiunea acésta datéză din timpul când printr'o invențiune a cunoscutului chemic Trillich, fost asistent al renumitului profesor Pettenkofer din München reuși, ca printr'un estract din planta de cafea, sĕ se transpună cafelei Malz într'un chip uimitor de perfect, aroma și gustul cafelei de bóne. Firmei Kathreiner îĭ revine însĕ meritul de-a fi recunoscut înalta însemnătate a acestei invențiunĭ și de-a fi luat asupră-'șĭ esecutarea în stil mare a metodului luĭ Trillich. Prin prepararea în fabricĭ a cafelei Malz cu gustul cafelei de bóne, cunoscută în comerciu sub marca „Cafeaua Kneipp“ firma acésta a devenit întemeietórea unei noue și puternice industrii, care se lățesce departe peste hotarele Germaniei și Austro-Ungariei și adĭ și-a aflat loc în nouĕ marĭ fabricĭ, în cele mai depărtate puncte ale culturii omenescĭ.

Călendarul sĕptĕmânei.

DECEMVRE. are 31 dile. ANDREA.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	29 C. Melania	10 Paul erem.
Lunĭ	30 S. m. Anisia.	11 Higin
Marțĭ	31 Prunc. 14 miĭ uci.	12 Ernest
Mer.	1 † Anul nou S. Vas.	13 Hilarius
Joi	2 P. Silv. p. Roma	14 M. Felix
Vin.	3 Păr. Malachia	15 Maurus
Sâm.	4 Adun. 70 Apot.	16 Marcellus

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Ianuarie 1897.

Renta ung. de aur 4%	122.15
Renta de corone ung. 4% . . .	99.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	123.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.60
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.40
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.40
Imprum. ung. cu premii	152.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	138.—
Renta de hârtie austr.	101.85
Renta de argint austr.	102.—
Renta de aur austr.	122.75
Losurĭ din 1860	145.—
Acții de ale Băncei austro-ungară.	955.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	414.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	377.25
Napoleondorĭ	9.52½
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.72½
London vista	119.85
Paris vista	47.50
Rente de corone austr. 4%. . .	101.—
Note italiene	45.40

Bursa de Bucurescĭ

din 4 Ianuarie n. 1896.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.- Oct.	102 ½
Renta amortisabilă	5%	„ „	100.½
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99.—
„ „ din 1893	5%	„ „	99.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96 ¼
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	88 ¾
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	87.½
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	86.¾
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	87.¼
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86 ¾
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.¼
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 ¾
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	294.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	95.½
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	96 —
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93.—
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	—.—
„ „ „ „	5%	„ „	95 ⅛
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	91.⅝
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1875.
Banca agricolă	500	150 v.	225.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	453.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	489.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	315.-
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	205.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	115.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100.	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 „/	1000	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20	„ „	—.—
20 francĭ aur			—.

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	5½	Berlin	5%
Londra	4%	Belgia	3%
Viena	4.—	Elveția	4⅛

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 5 Ianuarie n. 1897.

Sĕminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	81	8.80	8.85
Grâu dela Tisa	81	8.85	8.90
Grâu de Pesta	81	8.80	8.95
Grâu de Alba-regala	81	8.80	8.85
Grâu de Bácska	81	8.90	8.95
Grâu ung. de nord	81	.—	.—

Seminte vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.75	6.80
Orz	nutreț	60—62	4.—	4.95
Orz	de vinars	62.64	5.10	5.90
Orz	de bere	64.66	6.50	8.—
Ovĕs		39.41	5.70	6.20
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altă soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	44.—	52.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățénă	—.—	—.—
„	roșiă	35.—	38.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	53.—	53.50
„	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	47.—	47.50
„	afumată	55.—	56.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în bușĭ	—.—	—.—
„	din Serbia în sacĭ	—.—	—.—
Licter	slavon nou	19.50	20.—
„	bănățenesc	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Ianuarie 1897.

Banonote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.43	Vênd.	9.46
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.49	Vênd.	9.51
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.64
Rubie rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.70	Vênd.	101.75

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 8 Ianuarie st. n. 1897.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	6	—
„	Grâu mijlociu . .	5	80
„	Grâu mai slab . .	5	50
„	Grâu mestecat . .	3	80
„	Sĕcară frumósă . .	3	80
„	Sĕcară mijlociă . .	3	70
„	Orz frumos . . .	3	60
„	Orz mijlociu . . .	3	30
„	Ovĕs frumos . . .	2	20
„	Ovĕs mijlociu . .	2	—
„	Cucuruz	3	30
„	Mălaiu	4	10
„	Mazăre	6	50
„	Linte	10	—
„	Fasole	6	—
„	Sĕmênță de in . .	8	—
„	Sĕmênță de cânepă .	5	—
„	Cartofĭ	—	75
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	43
„	Carne de porc . . .	—	48
„	Carne de berbece . .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit	32	—

Cursul losurilor private

din 5 Ianuarie 1897

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6.80	7.20
Credit	197.—	198.50
Clary 40 fl. m. c. . .	57.—	58.—
Navig. pe Dunăre . .	139.50	142.—
Insbruck	26.—	28.—
Krakau	26.—	28.—
Laibach	21.50	23.75
Buda	59.30	60.—
Palffy	58.50	59.—
Crucea roșie austr. .	18 25	19.25
dto ung. . .	10.—	10.50
dto ital. . .	—.—	—.—
Rudolf	23 50	24.—
Salm	70.50	71.75
Salzburg	70.75	—.—
St. Genois . . .	72.—	72 50
Stanislau	44.—	46.—
Triestine 4½% 100 m. c.	146.—	150.—
dto 4% 50 .	68.—	72.—
Waldstein . . .	60.—	62.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	18.50	19.50

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. **7325**—1896

PUBLICAȚIUNE

Pentru presentarea fasiunilor de dare după câștig clasa III și IV după interese de capitale, precum și după capitale pasive.

a) **Cu privire la darea de câștig clasa III.**

Spre scopul de a mĕsura darea de câștig cl. III pe anul 1897, se fac atente tóte acele partide, carĭ exerciéză vr'un negoț sĕu întreprindere supusă dărei, cu deosebire toțĭ neguțătorii, meseriașii, carĭ au în serviciul lor ajutóre sĕu calfe, medicĭ, advocațĭ, ingĭnerĭ, antepreniorĭ de zidirĭ și alte afacerĭ, carĭ pe periodul anilor 1897, 1898, 1899 n'au fost supușĭ dărei, se provócă ca sĕ-șĭ ia în primire imediat blanchetele de fasiune, dela oficiul de dare orășenesc, pentru a documenta câștigul. Acele blanchete provĕdute cu fasiunea recerută în tótă regula pentru darea de câștig clasa III sunt a se preda **cel mult până în 20 Ianuarie 1897 st. n.** la oficiul de dare orășenesc.

b) **Cu privire la darea de câștig clasa IV.**

La care sunt supușĭ a o plăti tóte acele partide, carĭ au un salar fix, pensie, comunele publice, carĭ posed rente, bisericile, societățile și amploiații privațĭ, mai departe: dirigenții afacerilor, administratorĭ, contabilĭ, casierĭ etc. al căror salar se ridică peste 40 fl. lunar, se provócă prin acésta sĕ-șĭ ridice blanchetele dela oficiu de dare orășenesc și pro-

vĕḑute cu fasiunea recerută în tótă regula a-le presenta oficiului de dare **cel mult până la 31 Ianuarie n. 1897.**

c) **Cu privire la darea după interese de capitale și rente.**

Sunt provocate acele partide, carĭ iau dobândă după capitale, ce le-au împrumutat, a-șĭ lua blanchetele respective peutru fasiunea dărei, fără întârḑiere, dela oficiu de dare, și după îndrumarea acestuia au sĕ le scrie și **cel mult până la 20 Ianuarie** sĕ și le predea oficiului de dare. Asemenea și persónele, carĭ au venĭturĭ de rente, cum și acei proprietarĭ de morĭ și piue, carĭ au dat în arêndă móra, orĭ piua, sunt îndatorațĭ a înscrie în blanchetele respective arenda ce o primesc.

d) **Cu privire la fasiunea capitalelor pasive.**

Proprietarii de case și de moșie ale căror realitățĭ sunt încărcate cu datorii, au a-șĭ lua asemenea respectivele blanchete și, scrise cu datele necesare, a-le presenta oficiului de dare orășenesc **cel mult până în 31 Ianuarie 1897,** contra unei adeverințe de primire.

După 31 Ianuarie 1897, până în 15 Februarie 1897, blanchetele de fasiune pentru capitale în sarcina realităților, au a se preda la oficiu de dare orășenesc însoțite c'o petiție prin care se motivéză în mod demn de' creḑut causa întârḑierei cu predarea formularelor de blanchete la timpul prescris. Blanchetele cu fasiunile de datorii pe immobile, ce se vor presenta după 15 Februarie 1897, nu se vor lua de lo în considerațiă.

Brașov, în 31 dec. 1897.

574,2—3 **Oficiul de dare orășenesc.**

A v i s!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."